

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... .. 960 Lej

Fél évre ... .. 480 Lej

Negyed évre ... .. 240 Lej

Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Olcsó pénz áradata.

A külföldi jegybankok egymásután szállítják le a kamatlábat és mindenütt olcsóbb lett a pénz. A külföldi magántőke elhelyezkedést keres és három-mégyszázalékos kölcsönajánlatokkal árasztják el a piacokat. A berlini, budapesti, svájci, bécsi bankok tele vannak pénzzel és derűre-borúra kínálnak hosszulejűtű törlesztéses kölcsönöket az ingatlanokra. És ebben a pénzben a földoldó környezetben Románia, mint egy elátkozott sziget, minden életet megbénító pénztelenségben sínylődik. Nálunk szinte lehetetlen pénzkölcsönhöz jutni. Nagy értéket reprezentáló ingatlanra is csak néhány adnak pénzt és még a bankok is 30-40 százalékos kamatlábalal dolgoznak. Nincs pénz a bankok trezorjaiban, elakad a kereskedelem a pénzihiány miatt és szinte már teljesen kivészett a vállalkozási kedv ebben a sivatár nimcselenségben. A gazdasági élet évek óta tartó válsággal küzd, a gyárak, vállalatok leépítenek, a munkanélküliség egyre fenyegetőbb arányokban növekszik, mindenki tele van jajjal, gonddal, panasszal.

Országhatárainkat ugyanakkor szinte oszromolja a felduzzadt külföldi tőke, amely elhelyezkedést keres. Szíves-önömet tudna a vállalkozási lázban égő külföldi tőke Romániába, amely sóvárogva várja a határokon túlról jövő gazdasági vértömlesztést, hogy ernyedő, petyhült életműködése feffrisülhessen, új erőre kapjon. De a külföldi tőke megtorpan a gránocion, amelyet pénzügyi kormányzatunk marconca fináncokkal őriztet. A múlt idők rezsimjeinek volt a vesszőparipájuk az a pénzügyi politika, amely még az ország gazdasági érdekeinek ellenére is kizárta Romániából a külföldi tőkét. Az Averescu-kormány új pénzügyi politikát hirdetett a hatalom átvételkor és szinte ünnepélyes formák között tett ígéretet arra, hogy a külföldi tőkét beengedi az országba. Pénzinségben sínylődő gazdasági szerveink megkönnyebbülten lélekzettek fel a kormányígéret hallatára és reménykedve várták, mikor teljesedik be ez az ígéret.

A kormány azonban ezúttal sem váltotta be azokat a reményeket és várakozásokat, amelyeket működéséhez fiztek. Számítalan alkalma lett volna arra, hogy az önként kínálkozó külföldi magántőkét az országba beengedje, de mindig elmulasztotta a kedvező alkalmakat. Ehelyett inkább rosszabb feltételekkel és nagyobb megterheléssel állami kölcsönöket bonyolított le a külfölddel és vállalta ezért azokat az ellenzéki támadásokat, amelyek emiatt érték. A magántőke beözönlése e föl azonban morosen és szigorúan elzárkózott a kormány épüty, mint elődei. A nemzetközi érdeklődés szem előtt tartásával pedig nem volna nehézség olyan garanciákat nyújtani, amelyek idevonzódták volna a pénzt, amely pezsgő, tevékeny életet varázsolt volna az inség és szomorúság szigetére. Még mindig van idő a cselekvésre. Meg kell ragadnia a kormányok ezt a minden eddiginél kedvezőbb alkalmat arra, hogy az országhatárok zsúpjait megnyissa a külföldi tőke előtt. Olcsó, hosszulejűtű és törlesztéses kölcsönök kérnek bebocsátást az országba és csak a kormány lelkiismeretén múlik, hogy új gyárak, virágzó vállalatok nőjenek ki Románia földjéből és egy csapásra megszűnjék mind az a sok nyomorúság, amelyet a pénzihiány miatt szenved már évek óta az ország lakossága.

A Goldis-párt hű marad Goldishoz.

Pénteken este lesz a végleges döntés. — Az ellenzék a kamarában kulturpropagandát sürget.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A fővárosi lapok azt hiszik, hogy pénteken fog tisztázódni Goldis László helyzete a kormány kebelében. A Goldis csoport több tagja, akiket eddig Moldovan hívének tartottak, cserben hagyták az új államtitkárt és kijelentették, hogy hűek maradnak Goldishoz. Az Adeverul jelentése szerint Goldis ma nem ment be minisztériumába. A Viitorul tudósítása szerint Lapedatu s Lupas ma hosszabb megbeszélést folytattak Goldissal, akik teljes szolidaritásukról biztosították. A Goldis csoport holnap este ül össze végleges döntés végett. A lap tudni véli, hogy amennyiben a miniszterelnök nem változtatja meg a Moldoveanu fúziós kérésére hozott határozatát, akkor Goldis és két miniszter társá kilépnek a kormányból és az egész csoport ellenzékbe megy át. Ez az elhatározás szombaton délelőtt fog valóra válni, ha addig a miniszterelnök nem másítja meg elhatározását.

A kamara mai ülésén Jorjescu jelenti a kamarának, hogy Cantacuzino Pascanu, a kamara volt elnöke Franciaországban meghalt. A kamara felállva fejezi ki részvétét, majd elhatározzák, hogy koszorút helyeznek az el-

hunyt ravatalára és küldöttséget menesztenek a temetésre. Otetelesanu elnök elparentálja az elhunytat, majd Trancu-Iasi a kormány nevében csatlakozik a részvéthez és méltatja Cantacuzino érdemeit, aki egész vagyonát Roman városára hagyta. A temetés vasárnap lesz Romanban. Florea a mármarosai román lakosság egészségügyi nehézségeire hívja fel Lupas miniszter figyelmét és állami, valamint városi kórház felállítását sürgeti a vérhaj és a tuberkulózis leküzdésére. Paul Ilescu cuzapárti kéri a diáksztrájk alkalmával megbüntetett diákok büntetésének elengedését. Pop kormányparti a honosítási bizottság munkájának siettetését sürgeti. Anghel parasztpárti az Idegen alattvalók javainak kezelése ügyében jelent be interpellációt. Hanes bejelenti, hogy interpellálni fog a kulturpropaganda ügyében. Interpellációjának célja az, hogy a kulturtevékenységben az összes pártok vegyék ki részüket. Beszélni fog a Teatrul Popular működéséről, a közoktatásiügyi miniszter feladatát képező szóbeli és írásbeli propagandáról, valamint a külügyminiszter hatáskörébe tartozó külföldi propagandáról, amely különösen most fontos, amikor ellenségeink kampányt indítottak Románia ellen. Az ülés folyik.

A szenátus ülésén Samurcas Tzigara újból megtámadta Ghenadea buzeui püspököt és kérte a kultuszminisztert, hogy a püspök ellen indított vizsgálatot sürgősen fejezzék be.

Kedden összeül Aradváros tanácsa.

Ma küldték szét a meghívót a tanácstagoknak. — Kisebb jelentőségű ügyek szerepelnek a tárgysorozaton.

(Arad, március 3.) Ma szétküldték a meghívókat a legközelebbi városi tanácsülésre, amelyet kedden, március 8-án délután 4 órakor tartanak meg. A meghívó szerint, amennyiben nem végeznek a tárgysorozatra küldött ügyekkel, szerdán, 9-én délután folytatják az ülést.

A tanácsülésen elsősorban a február 7-iki ülés jegyzőkönyvét olvassák fel, majd az 1926. évi költségvetés módosítását tárgyalják le. Az Interimár bizottság működése idején ugyanis egyes költségvetési tételek kimerültek és pótolni kellett az alapot. Póthiteleket erre a célra csak a tanács nyithatott, úgy, hogy az egyes vállalkozóknak előleget adtak és most nyitják meg azokra a póthitelt. A megoldás sürgős, miután a minisztérium csak március végéig approbálja az előző évi költségvetési módosításokat. A következő pont a kataszteri illetékekről szóló szabályrendelet felolvasása. A régi királyságban ezt az illetéket nem ismerik és eredetileg el is akarták törölni, azonban a város újlag interveniált, arra hivatkozva, hogy ez 4-5 millió lej évi kárt jelentene a városnak. Most azután miniszteri rendelet érkezett, amely elrendelte az erről szóló szabályrendelet elkészítését és a városi tanácsban való letárgyalását. Az új szabályrendelet ugyanazokat az illetékeket szabja meg, mint a régi, azzal a módosítással, hogy az ingatlan örökségek után járó illetéket 2 szá-

zalékról egy százalékra szállítja le. A 4-ik pont három városi tanácsosnak a városi adófelebezési bizottságba való választását írja elő. Új adókiadás csak a jövő évben lesz, az idén néhány százalékkal emelik csupán a múlt évi adókat. Jövőre azonban új kiadásokat eszközölnek, ezek ellen a három városi tanácsosból való bizottsághoz lehet felebezéssel élni, amelynek a döntése aztán végleges és tovább nem felebezhető. A bizottság elnöke — értesülésünk szerint — dr. Botioc Elek lesz. Ezután egy városi tanácstagot delegálnak a polgármester elnöke alatt működő házhelykiosztó bizottságba, majd végül sorra kerül a Variurilei (Halmagyúcsuc) kőbánya kitermelése. Az Aradi Közlöny beszámolt annak idején arról, hogy a megye a város vezetőségével együtt átveszi a Variurile községben levő kőbánya kitermelését, ami sem a város, sem a megye részéről nem igényel nagyobb tökébefektetést. Ugy a megye, mint a város költségvetésében nagyobb összeg szerepel a kőbányaszerzésekre és csupán ezeket az összegeket fektetik be a kőbányába, ahonnan rendkívül olcsó áron termelik ki az ut-és uccakövezésekhöz szükséges köveket.

Az idei költségvetést még nem tárgyalták le s nem állították össze és így az csak a következő tanácsülésen kerül sorra. Ugyancsak a következő ülésre marad Angel István dr. polgármester és a permanens bizottság tagjai fizetésének megállapítása is.

Angol munkások Baldwin ellen.

Nagyrányu tüntetések a borzalmas bányakatasztrófa színhelyén.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) Baldwin miniszterelnök tegnap felelőségeivel megjelent Dél-Walesben, a legutóbbi bányakatasztrófa színhelyén. A miniszterelnököt a felizgatott munkások nagy tüntetéssel fogadták és megakarták rohanni gépkocsiját. Baldwin pipájával a szájában, nyugodtan hallgatta a munkások kifakadásait, akik szitkolóztak és azt kiáltották a miniszterelnök felé, hogy másson le ő a bányába, majd meglátja, milyen jó az a akkor talán megszavazzák a nyolcórás munkaidőt. A bányakatasztrófiának különben a végleges megállapítás szerint 51 halottja van. A betemetett tárnákból még mindig ömlik a gáz.

Az aradi árvizből jövedelme

Másfélszázézer lej jut jótékony célra. — A felülfizetések sorrendje.

(Arad, március 3.) Ma történt meg a nagyszerűen sikerült aradi árvizből leszámolása, s a bál rendezése most állapította meg pontosan a bál tiszta jövedelmét. Megállapítást nyert, hogy a felülfizetésekkel és fogyasztással együtt 152.190 lej tiszta jövedelme volt a bálnak. Ez az összeg így oszlik meg: a jegyek árából 77.190 lej, a felülfizetésekből 23.860 lej, a fogyasztásból 51.140 lej volt a nyereség. A felülfizetők névsora és a felülfizetések összege a következő volt: Papp János jegyző 500, Pancotan Sándor 30, Popovicu kapitány 50, Weisenburger Sándor 100, Moldován Sabin bíró 100, Sztrija János (Nagyjak) 200, Dénes Izidor 100, Bogdan Gyula 20, Esztermann Péter 20, Popetz János 500, dr. Váro Zoltán 150, Török Zoltán 40, Dávid Bálint 40, Bora Margit 50, Striegl József 200, Vigyázó László (Astra) 1000, dr. Miclosi Emil 600, Stoirescu vizsgálóbíró 100, Covacici nyugalmazott bíró 300, özv. báró Nopcsa Elekné 500, örgróf Pallavici Alfrédné 500, Moldován Damacus 300, Antonescu Camil prefektusi titkár 200, N. N. 20, Mutiu Traian rendőrprefektus 300, Boneu Vazul prefektus 700, dr. Grozda Irén 200, N. N. 20, Filip Agoston 50, dr. Rajz Miklós 500, Reusz Sándor 500, Mairovitz Emil 1000, N. N. 40, Burza Aurél 200, Ispravnic György 200, Seidner Dezső 500, dr. Mager Aurél 40, Popa Liviu 200, N. N. 40, Darvari Miklós tábornok 500, Kárpáti János 200, Popescu Péter 200, Szondy János 200, Sztanity György 200, Campian Oktávián 100, Luca alezredes 100, dr. Jancu Cornél képviselő 500, Bratoianu őrnagy 200, dr. Momák Döme 500, Gutzjahr Mihály 500, Szántay Lajos 200, Domán Sándor 200, Costa Dezső 200, Gáspár Árpád 100, Kötszövő gyár 2000, Tabacu őrnagy 100, Vancu János 500, N. N. 40, Surescu kapitány 60, N. N. 30, N. N. 20, Piso inspektor 200, Bíró Endre 20, Mihály Gyula 100, dr. Angel István polgármester 1000, Lőrinczy József 20, dr. Barbuta 500, dr. Vörös László 100, N. N. 40, Cica őrnagy 40, Parvulescu őrnagy 20, Messer Armin 100, Hoffenpradl József 20, Mitulescu őrnagy 100, Victoria Takarékpénztár 1000, Leölkes Béla 200, Nussbaum Lajos 200, Tamásdán Livius 60, Sandi Mircea 100, Glasszmann Emil 60, Eisler László 100, Buzogány Márton 200, N. N. 20, Puticu Pompil 20, dr. Pascutiu Szilvusz 200, N. N. 100, Prodan tábornok 100, dr. Zubor Imre 200, dr. Beles Jenő 300, Seidner Sándor 200, Jura állomásfőnök 100, Voiculescu 100, dr. Németh 100, dr. Papp főbíró 100, dr. Somló Armin 100, dr. Szegő Hugó 100, Csongrádi Péter 50, Reinhart Gyula 100, Ambrusiu 100, Fejér Gábor 300, Stojkovits J. 100, Nagygyörgy Ignác 100, dr. Bogdán 200, Szendrey Mihály 200.

A nagyszerű eredmény elérésében orosz-lán része van a tevékeny rendezőségnek, amely Boneu Vazul prefektus, Angel István dr. polgármester, Mutiu Traian rendőrprefektus, az öttagu városi és megyei bizottság tagjaival és Langa Inocentiu tanár vezetésével fáradhatatlanul működött.

— Román-magyar konferencia Budapesten. Bucurestiből jelentik: E hónap folyamán ül össze Budapesten egy román-magyar konferencia a békeszerződések alkalmazásából származó vitás kérdések elintézése végett.

Csütörtökön kezdődik az adókvivetés Aradon.

Kik járulnak az első napon az adókvivető bizottság elé. — A bizottság felhívása az adózó polgárokhoz.

(Arad, március 3.) Mint ismeretes, Aradon az adókvivetések március hó 10-ikén, csütörtökön kezdődnek. A pénzügyigazgatóságon most állították össze azok névsorát, akiknek adóügye az első napon kerül sorra. Eszerint az I. bizottság, amelynek a kincstár részéről Neagota Gyula és Glava György, a polgárság részéről dr. Veliciu Emil, dr. Luta Cornel, Nasta Victor, Kárpáthy János, Vlad Sándor és Stefu György a tagjai, március 10-ikén a következő és a Strada Caragiale (Csiky Gergely-utcában) lakó, vagy ott ingatlanmal rendelkező polgárok adókvivetését tárgyalja: Zsedely István, Sándor Zsigmondné, Armbruster Lajos, Zubor András, Wagner Károly, Duffek Kálmán, Novák István, Pécsy János, Buttinger Teréz, dr. Prohászka László, Holdstein Netta, Kitajka János, Messzer Ferencné, Ingusz I., Farkas Lajos, Weisz Mihály, Forsu Miklós, Opsan Nestor, Dröschl Ferenc, Baranyi Ferenc, Szatlovszky János, Crisan János, Vanga János, Szimay Károly, Békési Ferenc, Bihari Jenő és Domádi István.

A II. adókvivető bizottság, amelynek tagjai a kincstár részéről: Halász József és Doctor Vazul, a polgárság részéről: Radovan Mihály, Vass Gusztáv, Golcea János, Mairovitz Emil,

Chera János és Czeiler István, a következő és a Strada Abatorului (Vágóhid-utcában) lakó, illetve ott ingatlanmal rendelkező adózókat idézte meg március 10-ikére: Juhász Árpád, Köröscsdy Gyula, Merkli Antal, Bradean Constantin, Bosnyák Mihály, Kiss Gyula, özv. Ruis Gáborné, Kaiser József, Czeiler és Kornis, Kovács György, Farkas Lajos, Mikos Mária, Hoffmann Viktor, Mattusek József, Gaál Aurél, Veresan Tima, Babócs Mihály, Nicklsz Antal, Juhász Erzsébet, Krémer Béla, Moisa Péter, Crisan György, özv. Dezsőfi Mihályné, Dronyák Gyula; a Strada I. Ratinu (Sarlott Domikos-uccából): Fisán Miklós, Pál Lajosné, Laster Herman, Staudinger Kristóf, Stoicu Herman, Reusz Sándor, özv. Szabó Jánosné, özv. András Györgyné, Szabó Dávid, Urbányi Lajos, özv. Guttmann Jánosné, Erdélyi Ferencné, Pálmai József, Dreihlinger Regina, Albert Lajos, Simon Lázár és Pál Elemér.

A bizottságok felkérlik az adókvivetésre jelentkező háztulajdonosokat, hogy a tárgyalásra hozzák magukkal az 1923. évi adókönyvüket, az adásvevési szerződést, vagy a hagyatéki okmányokat, a kereskedők pedig az elmúlt évi adójegyzőkönyvet vigyék magukkal.

Bukófélnben a jugoszláv kormány

Kormánypárti attak az Uzunovics-kabinet ellen.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) A lapok jelentése szerint a radikális párt egy tekintélyes csoportja tegnap bizalmas megbeszélésen tartott, amelyen elhatározták, hogy nemcsak Maximovics külügyminiszter, hanem Uzunovics miniszterelnök lemondását is követelik. Politikai körökben feltűnést kelte-

nek Markovics budapesti tárgyalásai és kijelentései, amelyekkel nehézségeket akarnak okozni Perics külügyminiszternek. Egyes lapok szerint Markovics a külügyminiszter helyére pályázik. A felhívatalos Pravda szerint Markovicsnak nincs hivatalos megbízatása a budapesti tárgyalásokra.

Háboruk görgetőjéből békés állampolgár.

Giesl Vladimír volt osztrák-magyar követ Jugoszláviában él.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójától.) Akármik is legyenek a vélemények annak az európai diplomáciának tevékenységéről, amely a háboru kitörésekor működött, általában a vélemény, hogy a szerb választjegyzék a monarchia ultimátumára föltöbb szerencsés alkotás volt. Ebben megegyezett már akkor mindenki és annak olyan hatása volt Vilmos német császárra, hogy az Bécsben, roha már régebben beleegyezett az osztrák-magyar-szerb háboruba, a békés elintézés érdekében lépett közbe. Ez a választjegyzék változtatta meg az angol sajtó hangulatát monarchiaellenesre is. Hogy ki készítette ezt a választjegyzéket, nem tudta egész mostanáig senki sem. Az volt a hit, hogy Pétervárott, vagy a Quel d'Orsayn fogalmazták, de most mr. Hamilton Fish Armstrong, amerikai lapszerkesztő, aki akkor követségi attassé volt Belgrádban, leírta lapjában annak a kritikus 48 órának hiteles történetét.

— Az ultimátum — mondja Armstrong — készületlenül érte a szerb kormányt. A miniszterek nagyobb része nem is volt Belgrádban. 1914. július 23-án, csütörtökön reggel 9 órakor megjelent a szerb külügyminisztériumban báró Giesl osztrák-magyar követ titkára, aki bejelentette, hogy Giesl a távollevő Pasic miniszterelnök helyettesével akar délután 4 órakor beszélni. A Belgrádban levő három miniszter izgatottan várt Gieslre, de 6 órakor azt üzentette titkárával, hogy csak 6 órakor jön. A szerb miniszterek vártak. Hat órakor megérkezett Giesl, letett egy aktát Pacus h. miniszterelnök asztalára, kijelentette, hogy holnapután ebben az időben eljön a válaszért s távozott. Az okmány az ultimátum volt.

A miniszterek elolvasták és az volt a benyomásuk, hogy nem marad más hátra, mint harcolva meghalni. Lázás hurcolkodás indult meg az ország belsejébe és lázasan dolgoztak a válaszon, amelynek alapgondolata az volt: minden követelést teljesíteni, ami nem sérti a szerb állam szuverenitását és függetlenségét. A fogalmazványt Pacus készítette, de a minisztertanács szóról-szóra újra tárgyalta le. Közben hazahívták Pasicot és a többi minisztereket is. Mire a fogalmazvány gépelésre

került, több volt rajta a javítás, mint az eredeti szöveg. A kérdéses napon pont hat órakor aztán Pasic átnyújtotta a választ egy mappában Giesl Vladimírnek.

Ehez a történethez különben egy igen érdekes mai esemény kapcsolódik. A háboru után a szerb külügyminisztérium a volt osztrák-magyar követség palotájában helyezkedett el. Az egyik nap egy idősebb ur jelent meg itt és a jugoszláv állampolgárságot kérvényezte, hogy mint az új jugoszláv területen élő, volt osztrák-magyar katonatiszt, nyugdíját megkaphassa. A jugoszláv kormány teljesítette a kérvényező kívánságát, aki nem volt más, mint báró Giesl Vladimír, volt osztrák-magyar követ. Valamikor ő volt a palota ura és ő volt az, aki átnyújtotta az ultimátumot.

Különös élet, különös halál.

Budapesti uriasszony megrendítő halála.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Streibig Irma 58 éves magánözönő a Vilmos császár-ut 35. szám alatt lakik saját házában. Az idősebb uriasszony egyedül élt a házból levő nagyobb lakásában. A házbeli különököndök tartották, miután a nagyvagyonú asszony szinte teljesen vitte az állatok iránti szeretetét és minden idejét a lakásban tartott állatainak szentelte. Az állatok ápolásán kívül napi programja volt, hogy délutánonként villamoson kiment Svábhegyen lakó fivéréhez. Tegnap délután cselédeánya lekísérte őt a villamoshoz, hogy kimenjen fivére villájába. A síneken azonban az öregasszony elcsuszott, és pedig oly szerencsétlenül, hogy fejét beütötte a kövezetbe. A cselédeány feleségitte urnóit és hazavitte. Odahaza még fájta a fejét, panaszkodott, hogy felegaszt érez, azonban különösebb bajt nem vettek rajta észre a szomszédok sem, akik bementek hozzá a lakásba állapota iránt érdeklődni és beszélgetni. Beszélgetés közben Streibigné hirtelen elvesztette eszméletét és elterült a szoba padlóján. A mentőket hívták, akik a Pajor-szanatóriumba vitték az ájult nőf. A sanatóriumban a késő éjszaki órákban rövid szenvedés után meghalt. A rendőrség intézkedésére holttestét a bonctani intézetbe vitték.

Aradi maniküröslány filmstarnak készül

A bécsi Sascha-filmgyár érdekes levelet küldött Aradra. — A fényképszépségverseny aradi győztese.

(Arad, március 3.) Pataki Aranka manikürös kisasszony szelíd mosollyal bocsánatot kér, hogy a bemutatkozásnál nem nyújthatta kezét, mert manikűr ollót és körömfényesítőt tartott jobb kezében. Megnyugtatom, hogy nem veszem rossz néven, hiszen ilyesmi megésik a legjobb helyeken is. Talán két esztendő múlva, ha budoárjában keresem fel, hogy intervjút kérjek tőle, akkor sem üdvözölhet kézfogással, mert akkor finom hosszukás ujjain, majd egy manikürös kisasszony faragja hegyesre a rózsaszín körmeit. Lehet, hogy így lesz; a kilátások nagyon biztatók.

Az eddigiekből sejteni sem lehet, hogy miért kell Pataki Arankáról újságcikket írni. A továbbiakban minden kiderül. Pataki Aranka félénken néz Ferencz urra, mert amíg beszél, nem dolgozhat. De Ferencz ur megnyugtatója:

— Beszéljen nyugodtan, ez az ur újságíró.

Jól megnézem ezt a fiatal leányt, aki talán realépett a hírnév első lépcsőjére. Karcsu alakja, fehér munkaköpenybe van burkolva. Két esztendő múlva halvány lilaszínű, sárga selyemmel szegélyezett igéző pijamát jósolok neki, az nagyon illik majd a dus, bodros, kékes-fekete hajához. Arca kissé széles, mongolos karakter. Lehet, hogy valamelyik ősapja tatár volt. De bőre vakítóan fehér még akkor is, ha gondolatban letörüljük róla a pudert. Különös kontraszt: sötét mélytüzű barna szeméből, arcának ideges vonataiból Kelet lapangó lángja érzik, bőrének sápadtsága, természetének finomsága és rezgészerű mozdulatai már Nyugat leányára emlékeztetnek. Magassága 163 centiméter. Bokái karcsuk és lábának formája tökéletes. Ugy arca, mint alakja hasonló Eszterházy Ágneshez. A kiváló filmdiva nem fog megharagudni ezért a kijelentésemért: Pataki Aranka, ha nem is szebb nála, de érdekesebb.

Ezek után, hogy megismertük Pataki Aranka külalakját, tudnunk kell azt is róla, hogy a Határ-ucca 40. számú házban lakik özvegy édesanyjával és havonta háromezer lej fizetése van és „borraváló” címén átlagosan ezer lejt keres minden hónapban. Ebből a négyezer lejből élnek ketten szerényen. Alig telik valami szórakozásra, csak a moziba mennek el egyszer hetenként. Pataki Arankának nincsenek udvarlói. Akadnának, azt nem mondom, de neki ambíciói vannak és céljának elérésében az udvarlók csak akadályt jelenthetnek. Azután aránylag még kis leány: tizenhét éves. Én husznak gondoltam, de megmutatta személyazonosságai igazolványát.

Most már mindent tudunk Pataki Arankáról csak azt nem, vajjon miért is került bele az újságba. Most már azt is elárulom. A bécsi Sascha-filmgyár Romániába küldte egyik megbízottját, Kolowrath Sándor grófot, hogy toborozzon itt filmre alkalmas hölgyeket. A gróf hirdetését tett a lapokba, hogy azok a hölgyek, akik filmszínésznők akarnak lenni, küldjék el fényképüket nagyváradi címére. A gróf Váradon várakozott és alig két hét múlva kereken kétezeröttszáz fénykép érkezett címére. A rengeteg képből kiválasztott néhány százat és felvitte Bécsbe, mert egyedül nem mert a sok szép romániai nő közül választani. Bécsben összeült egy bizottság és addig rostálta a képeket, amíg csak kettő maradt az asztalon. A többi a fiókba tették. A kettőt már nem lehetett mérlegre tenni, mert olyan tökéletes filmarcok voltak, hogy kár lett volna egyiket is elszalasztani.

Most már mindent tudunk: Az egyik kiválasztott Pataki Aranka aradi manikürös kisasszony volt. Levelet írtak neki:

— Nagyságos kisasszony hajlandók vagyunk Önt filmvállalatunkhoz leszerződtetni, de előzőleg kérünk még legalább három fényképet hozzáknak küldeni, amelyek egész alakban ábrázolják.

Tisztelettel: Sascha filmvállalat.

Hogy mit érzett Pataki Aranka, amikor ezt a levelet elolvasta, csak azok tudhatják a

kik már nyertek fonyereményt, vagy minden vágyuk az volt, hogy filmszínésznők legyenek és azok lettek. Ilyenek azonban aránylag nagyon kevesen vannak. Szóval Pataki Aranka boldog volt. Rohant a fényképszhöz. Hatot csináltatott. Nagyszerűen sikerültek.

— Kérem szépen, olyan boldog, olyan izgatott vagyok állandóan. Néha meg azt hiszem, hogy csak álmodom.

Csillognak szemei, amikor beszél és idegesen forgatja ujjai között a manikűr-ollót.

— Ha megkapja a szerződést, mit csinál?

— Előleget kérek Saschától és azonnal utazom Bécsbe — mondja kedves naivitással.

Lemondott Sanghai főkormányzója.

Felbomlott a sanghai védősereg.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Sanghaiból érkezett jelentések szerint Szun Csung Fang tábornok bejelentette Csang Csilingnak, hogy lemond Sanghai főkormányzóságáról és Japánba költözik. A lemondott tábornok hadseregének nagyrésze felbomlott, másrésze a kantoniakhoz csatlakozott. A brit csapatok egyébként nem engedik meg, hogy a

— Tudja-e, hogy a filmszínésznőknek autót kell vezetni és úgy kell megülni a lovat, mint egy huszárkaplár?

— Megtanulom — feleli imponáló önbizalommal. — Amikor megkaptam a levelet, azonnal tanulmányozni kezdtem az autóvezetést.

— Mit csinál, ha nagyon sok pénzt keres?

— Tudom is én, hogy mit csinállok?

Ugy mondotta ezeket a szavakat, mintha kérdéssemre százezer gondolat kelt volna életre agyában és mindegyik gondolatával a nagy szerű, vidám, virágos, boldog jövőjét akarná elrendezni. Kacagott, ujjongott az arca, a szeme, egész lénye. Olyan mozdulatot tett a csodálatos gondolatok boldogságért sikoltó háta alatt, mintha ölelni akarna. De erre nem került sor, mert eszébe jutott a jelen, a valóság.

— Ne tessenek haragudni, vár a kuncsaft. Manikűrözletlenül hagytam egyik kezét...

(p. g.)

Titokzatos betörés a bécsi arzenálban.

Izgalmas eseményektől fél Bécs lakossága. — Mit akarnak az osztrák frontharcosok március 6-án.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Tegnap éjjel különös betörési kísérlet történt a bécsi arzenálban, ahonnan számos fegyvert és fegyveralkatrészt elvittek. A fegyverek eredetéről eddig semmisen került a nyilvánosságra. Lehetséges, hogy a köztársasági védőszövetség rejtett el fegyvereket az arzenálban, ami abból magyarázható, hogy az arzenál szociáldemokrata vezetés alatt áll. A védőszövetség tagjai kijelentették, hogy régi, elgömbült fegyverekről van szó, amelyeket jó fegyverekké akartak átalakítani. Hogy olyan fegyverekről lenne szó, amelyeket a békeszerződés értelmében nem tarthattak, valószínűtlen, miután a szövetségszöveg katonai ellenőrzőbizottság az utóbbi időben több kutatást végzett fegyverek után.

Az arzenál kapuit a rendőrség és katonaság a betörés után lezárta és a hadügyminisztérium rendelkezése az otlévő fegyvereket mind elszállították. Az eset hírére az arzenál épülete körül hamarosan 15—20.000 főnyi munkástömeg gyűlt össze, hogy megvédje a szociáldemokraták részére az arzenált. A munká-

sok nagy meglepetésére a frontharcosok helyett Landwehrcsapatok érkeztek meg az arzenálhoz, amelybe be akartak hatolni. Ezt azonban nem engedték meg, mire a Landwehrcsapatok kibontották az épület falát és úgy szállították ki a fegyvereket és gépfegyvereket. A szocialisták azt követelik, hogy a Landwehr azonnal vonuljon el. A hadügyminisztert felszólították arra, hogy szüntesse meg azonnal azokat az intézkedéseket, amelyeket a frontharcosok március 6-ra tervezett puccs előkészítésére megtettek. A frontharcosok ugyanis március 6-án meg akarták szállítani az összes középületeket és a szociáldemokraták akadályozták meg őket abban, hogy a puccs végrehajtásához az arzenálban lévő hadianyagot használják fel.

A szociáldemokraták egyébként a nemzetgyűlésen is akarnak az arzenál-ügyben interpellálni, mert azt állítják, hogy a keresztényszocialista kormány azért rendezte a kutatást az arzenálban, hogy a választások előttestéjén kompromittálja ezzel a szociáldemokratákat.

Vasuti tolvajt keresnek Aradon.

Nagyarányu kötvénylopás a robogó vonaton. — Az aradi rendőrség figyelmeztetése az aradi bankokhoz.

(Arad, március 3.) Az aradi államrendőrséghez ma délelőtt közözelevelével érkezett, amely szerint a Tövis—Balászfalva vasutvonalon több, mint százezer lej értékű román állampapírokat loptak el egy topolafalvai fatermelő vállalat tisztviselőjétől. Schlésinger Vilmos, a fatermelő vállalat tisztviselője, a bucuresti-i személyvonaton utazott egy másodosztályú fülkében és maga mellé tette az aktatáskájában elhelyezett kötvényeket. Hajnal felé tövisen észrevette, hogy az aktatáska tartalmával együtt eltűnt. Nyomban jelentést tett a lopásról a pályaudvari rendőrségnek. A rendőrség azonnal átkutatta a vonatot, de a tolvajt nem sikerült megtalálni. Erre sürgősen értesítették az összes rendőrségeket a nagyarányu vasuti lopásról.

A körtávirat alapján aztán az aradi államrendőrség megbízottai ma megjelentek az aradi bankoknál és felhívták a bankvezetőséget, illetve a tisztviselőket figyelműt az ellopott kötvényekre. A kötvények és azok számai a következők: Román állami adósság kötvény 265109, 265818, 265110 számokkal. A számok a kötvények felső jobb sarkában vannak s így

könnyen észrevehető. Van két nemzeti kölcsönkötvény 251530, 251531 számokkal. A nyomozó hatóságok valószínűnek tartják, hogy a kötvények tolvaja Tövisen át Aradra szokott és itt próbálja az értékpapírokat eladni. A nyomozás a tolvaj kézrekerítésére a legnagyobb körültekintéssel indult meg.

— Magyarország kérelme a Népszövetség előtt. Genfből táviratozzák: Ma kezdődött a Népszövetségi Tanács pénzügyi bizottságának tizenhatodik ülésszaka. A napirend legfontosabb pontjai között szerepelt a magyar kormány kérelme, hogy a szanálási kölcsön maradványából szabadítsanak fel 50 millió aranykoronát hasznos beruházási célokra. Ezen az ülésszakon vitatja meg a bizottság Finnország azon javaslatát is, hogy a Nemzetek Szövetsége az esetleg megtámadott államoknak nyomban nagyobb pénzügyi segítséget nyújtson.

Nézzé meg olcsó Sándor Ferenc könyvkiakatunkat könyvtető.

Művészet.

Filharmonikus hangverseny.

Filharmonikusaink népszerűségére és a közönség széles rétege előtti kedveltségére vall, hogy a mai nehéz viszonyok mellett is szép házat vonzottak. Meg is érdemlik a beléjük helyezett bizalmat, mert sok igyekezettel dolgoznak és csak a tiszta művészet elérése felel szemük előtt.

A dirigensről, dr. Cornelius Walterről, ezuttal is csak a legjobbat mondhatjuk. Tipusa a német muzsikusnak: alapos képzettségű, rendkívül intelligens és lelkiismeretes dirigens, — emellett csak a szerénysége nagyobb. Nyugati szellemet hozott városunkba és működése a filharmonia szerencsés korszakát, reneszanst jelent.

Szép teljesítmény volt Schubert halhatatlan mesterművének a „Befejletlen szimfónia”-nak bemutatása. Mint minden munkájában, úgy ebben is megnyilvánult Schubert intuitív, ösztönös zsenije, mely minden probléma kereséstől mentesen, szívből jön és szívhöz szól. Minden taktusából közvetlenül egyszerű, szinte natív lényének varázsa árad.

Goldmark festői hatásokkal dolgozó, szimpompás hangszerelésű programmuzsikája mint minden alkalommal, úgy most is elkápráztatta érzeinket.

Wagner mesterdalainak nyitányát sok vervevel játszották.

A koncert középpontjában Weill Magda heggedümvészno állott, aki Bruch g-moll heggedühangversenyét adta elő. Weill Magdáról lokálpatriotizmustól mentesen megállapíthatjuk, hogy a legelsőik közül való. Az utóbbi esztendőben szinte csodálatos arányokban bontakozott ki ennek a fiatal művészasszonynak a tehetsége és immár bizvást emondhatjuk róla, hogy teljesen kiforrott egyéniség. Játéka érdekes keveréke a határozott, szinte férfias erőnek és a nőiesen lágy édesen zengő Kantilénának. A forró ünneplésre ráadásul egy Paganini etüdöt adott, Kaleczky Vilma diszkrét zongorakiséréte mellett.

Az egészet összevéve a filharmonikus koncertet a kitünően sikerültetekhez számíthatjuk és a közönség egy igazán meleg és emlékével távozott.

Dr. Sz. K.

* Heti műsor. Péntek: Nem nősülök, vigjáték. (A. bérlet.) Szombat délután 3 és fél óra: Csókosasszony, operett. (Félhelyárak.) Este 8 és fél óra: Cirkuszhercegnő, operett. (Huszonötödik előadás új beállításban.) Vasárnap délután 3 óra: Orlow, operett. (Mérésékelt helyárak.) Délután 6 óra: Uram csak egymásután, vigjáték. (Mérésékelt helyárak.) Este 9 és fél óra: Nem nősülök, vigjáték. (Bérletiszűnet.)

* „Élő gyermekvilág”. Előjáróban kell megemlíteni azt, hogy az aradi gyermekvilágban ma nincs népszerűbb ember Gara Ákosnál, mert minden gyermek szívébe zárta ezt a kedves szavú mesemondót, aki megszerezte nekik színes fantáziájuk legragyogóbb, élményt: egy gyermekvilág bohókás keretében, nyilvánosan megrendezett szerkesztését, amelynek sokszínű látványosságát molón szívták be a parányi emberek, elviszik magukkal a gyermekszobába s hosszú-hosszú időn keresztül élni fog bennük a mai nap emléke. És ezt meg is érdemli Gara Ákos, Győző Alfréd (a betanító és segítő), meg az előadás. Egy lap sok cikke, rovata vonult fel előttünk s meglevenőtök mindmegannyian valóságos művészgyerekek voltak. Bondár Mancit kell elsősorban klemeinünk. Bájos apróság, kedves biztonsággal csacsog, énekel és táncol. Ő a jövő generáció legtöbbször igérő reményessége. Böhm Csöppi, a közvetlen természetesség legnagyobb baba reprezentánsa, akitől szintén sokat-sokat várhatunk még. A fiucsók közül kedvesség és tehetség tekintetében Colfescu Gézáé az első. A kis filmstar-jelölt bámulatos hangsúlyozással ejti a szavakat: nagyon-nagyon kedves volt. Gruber Dénes a groteskséget mutatta be eleven színekkel. A táncosok közül Pál Aranka és Neumann Elza kiforrott, öntudatos ballerínák. — A kisebbek közül Braun Zsuzsika és Kreis Margitka egyenesen a szenzáció erejével hatottak. Braun Zsuzsika angol és orosz táncszámai ismételtén bebiztosították, hogy a kis spicetános nő valóban sokra hivatott tehetség. Kreis Margitka rendki-

Elkobozták a Moravetz-albumokat Aradon

Irredentizmussal vádolt zenegyűjtemény. — Az aradi állambiztonsági hivatal nagy razziája.

(Arad, március 3.) Érdekes ügyben folytat már napok óta nyomozást az aradi sziguranca. Ammáidején már írtunk arról, hogy a satumareli szigurancafőnök elkoboztatta a Satumaren feltalálható volt 1927-es kiadású Moravetz zene-album összes példányait, egyben átíratot intézett az erdélyi sziguranca-hivatalokhoz, a melyben felhívta az állambiztonsági szervek figyelmét arra, hogy az idel Moravetz-album irredenta énekszövegeket is tartalmaz. Az aradi sziguranca is megkapta a satumareli szigurancafőnök átíratát s ennek alapján aztán nyomozást is vezetett be az átíratban foglalt vádak megállapítására. Előbb meglehetősen titokban folyt a kutatás, majd aztán ma a sziguranca emberei sorra járták az aradi zenemű és könyvkereskedéseket és magukat vittek az inkriminált Moravetz-album összes rak-táron volt példányait, amelyeket aztán átvizsgáltak. Az átlapozásnál aztán érdekes leletre bukkantak. Fölötte gyanusnak tetszett ugyanis, hogy amíg a vastkos album lapjai egyforma minőségű papírból készültek, egyetlen lap feltűnően vastagabb a többinél. Különböző eljárások után aztán sikerült megoldani ezt a rejtélyt. Kiderült, hogy a feltűnően vastag lapot két összeragasztott oldal képezte s az összeragasztott két oldalra valóban egy irredenta szövegű zeneszám volt kottázva. Ezen az alapon a sziguranca most a már eladott példányok után folytat nyomozást s már eddig közel ötven albumot koboztak el.

vül gracióz jelenség. Különösen kecses kar-munkája az, amely az első pillanatban már föl-tűnik. Mindkét csöppnyi táncművésznek sok taps, ismétlés és természetesen, virág jutott jutalomképen. Az előadás többi szereplőit: Kury Klári, Mezey Lili és Magda, Nyári Magda, Spiegl Etuka, Mihájlóvits Edit, Méry Erzsébet, Menczer Katinka, Neubaer Bözsi, Petőfi Sándor, Simon Mór, Vándor Emil, Kovács Kálmán, Linczer Sándor, Brassay Arisztid és Ernő, Vajda Mihály s Vajna László, a délután kedves közvetlenségét és sikerét szolgálták. Az előadásnak külön kellemes meglepetése is volt: a kishirdetések elmondásánál a Pyram-cég megszemélyesítője, a Pyram cipő-paszta ötletes reklámját, a Maczkó ur utazása című mesefüzetet osztotta szét a gyermekek között óriási örömet keltve. Gellért Pált, a zeneszámok stílusos zongorakiséréte-ért, J. Benkő Gizit pedig a táncok precíz betanításáért illeti igaz elismerés. (s).

* Babits, Kosztolányi, Kafka Margit, Szép Ernő, Kassák Lajos és Ady Endre legértékesebb lírai verseit, továbbá klasszikus magyar költőket és a reprezentáns erdélyi lírikusok legszebb költeményeit, ezenkívül Octavian Petőfihez címzett gyönyörű ódáját angol, francia, német, japán és kínai költők verseit fogja interpretálni Földessy Ilona, a tehetséges cluji előadóművész. március hatodikán, vasárnap este a Kulturpalota kistermében. A gazdag műsora előadástéplyen Gara Ákos író és konferenciér „Mercur daloskönyve”. Heine és Petőfi paródia, teljesen új irodalmi szatírák és konferansz keretében bucsuzik el az aradi közönségtől. Föthy Ernő nivós irodalmi bevezetőt mond, a teljes Gutenberg-dalkör pedig gyönyörű énekszámaival szerepel a népszerű előadástéplyen, melynek helyárai igen mérsékelték. Jegyek Sándor Fe-rencnél.

* Az aradi színházi iroda hírel. A Cirkuszhercegnő világra szóló sikeréről épen most nyilatkozott az illusztris szerző, a magyar operett büszkesége: Kálmán Imre. A világ nagy színpadainak még mindig vonzó darabja a Cirkuszhercegnő, amely Bécsben nemrég érte el a 400. előadást. Aradon most szombaton érkezik el második jubileumához, a 25-ik előadáshoz. A színház igazgatósága különlegesen dokumentálni fogja a szombati előadás ünnepteljesét. Minden látogató emlékalbumot kap, amely a Cirkuszhercegnő szereplőinek fényképeit tartalmazza. Feltűnést fog kelteni Konopi Marcsa aradi urleány artistikus balett-betélye, amelyet kísérettel mutat be. Ezenkívül új táncok és lovasjáték foglák érdekessé tenni a jubiláris előadást. — Szombat délután fél helyárak mellett Zerkovitz népszerű operettjét, a Csókos asszonyt látszák, a címszerepben Havassy Mi-

Az eset mindenesetre különös, sőt egyenesen bántó is az erdélyi magyarság szempont-jából, miután a Moravetz-cégnek ez a kétség-telenül felületeségből történt és csak sajnálható eljárása alkalmat szolgáltat arra, hogy az erdélyi magyarságot egészen ártatlanul ismét az irredentizmussal vádjával feketíthessék be, noha az irredenta fogalma — mint már annyi esetben beigazo-dott — teljesen távol áll Erdély magyarsá-gától s ennek igazolására jellemző, hogy a sziguranca által elkobozott albumok titkát egyetlen egy esetben sem fedezték fel azok a mondjuk magyar muzsikusok sem, akik — mint minden évben — az idén is jóhiszeműleg megvásárol-ták a főleg shymml és charleston-számokat tartalmazó albumot. Sőt az is valószínű, hogy maga a timisoarai Moravetz-cég sem tudott arról, hogy az albumon ilyen, az erdélyi ma-gyarságot esetleg kompromittáló zeneszámot is tartalmazhat. Legalább is erre enged követ-keztetni az a körülmény, hogy amíg az albu-mon egy budapesti nyomda impresszumá van, a bekötési táblán a timisoarai Moravetz-cég szerepel ktadóként. Könyvkereskedői körök-ben ugyanis szokott dolog, hogy bizonyos irodalmi termékeket — korántsem azért talán, hogy a behozatalát tilalmat kijátszák, csupán üzleti szempontból — Romániában ut horitékó-lással látnak el s mint egy itteni vállalat kiadá-sát adják a piacra.

mivel. Partnere László Andor. — Vasárnap délután 3 órákor a diadalmos Orlow. Délután 6 órákor az idel szezon vigjáték-szerege, az Uram, csak egymásután kerül színre. A két délutáni előadás helyárai mérsékelték. Este 8 és fél órai kezdettel Szenes Béla frengyük sikertudósága, a Nem nősülök van műsorán harmadszor. — A Csirkefogó, Szenes Béla egyik legmulatósabb vigjátéka kerül hétfőn színre.

Rongyokban a sárban találtak egy grófot.

De la Rochefoucauld Gusztáv gróf különös tragédiája. — Franciaország egyik legnagyobb nevével s tízenegyhavi börtöntült.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az osztrák-magyar határon, Szentgotthárd közelében a csendőrök ma egy alvó, rongvos csavargóra bukkantak, aki franciával és némettel kevert, tört magyar nyelven előadta, hogy Budapesten lakik, Ausztriában járt üzleti ügyben, de teljesen tönkrement és Grázból idáig gyalog tette meg az utat. A szentgotthárdi csendőrségen megmozdították a csavargót, akinek zsebeiből a legkülönbözőbb írásközök kerültek elő. Legelőször a grázi feygházigazgatóság elbocsátó igazolványát találták meg nála, amely Kellier Gusztáv névre volt kiállítva és 14 hónapi fegyházbüntetés kitöltéséről szólt. A zsebekben azonban előkelő berlini, párisi és genfi számlái is voltak, az egyik börtörcsacomban pedig elefántcsont papíron különböző nyelvű névjegyek ezzel a névvel:

Gróf de la Rochefoucauld Gusztáv.

A többi iratok is mind erre a névre szóltak. Kiderült, hogy a csavargó tényleg de la Rochefoucauld gróf, aki 1920-ban Pesten tartózkodott, majd külföldre ment, nyomorba jutott és Kellier Gusztáv néven szélahamoskodva, 14 hónapig ült Grázban, a börtömben. De kiderült az is, hogy a grófot a budapesti törvényszék vizsgálóbírája is körözteti, amire felszállították Pestre. A vizsgálóbíró azonnal kihallgatta, mert azzal van vádolva, hogy 1922-ben kiviteli engedélyekre előjegyeket vett fel és azokat elcsikkasztotta. A gróf tagadta a terhére rótt bűncselekményeket, de a vizsgálóbíró eirendelte letartóztatását. Gróf Rochefoucauld Gusztávot átszállították a Markó-uccsal fogházba.

— Orosz gyorsvonatok katasztrófája. Moszkvából jelentik: A moszkvai gyorsvonat a vladivosztoiki vonalon szintörés miatt kisiklott. A kocsi felborultak, hat vagon összetört. A halottak és sebesültek száma ismeretlen. Ugyanezen a vonalon ugyancsak szintörés miatt kisiklott a visszafé igyekvő gyors is. Itt csak sebesültek voltak

Aradi mérnök különös kalandja Bucurestiben.

A titkos bucuresti-i mulatóhelyek. — Madame Lőrinczy hivatalnoknál. — Tea-délután Madame Georgescunál. — A néger-mozi. — Bucuresti igazi arca — éjjel.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i szerkesztőségétől.) Azok, akik egy-két napra feljönnek Bucurestibe és végigsétálnak néhányszor a Calea Victorián, megismernek egy feketét valamelyik kávéházban és este eltöltenek egy-két órát valamelyik mulatóban, azzal a szent meggyőződéssel utaznak haza, hogy Bucurestinek csak a híre rossz, tulajdonképpen csupa nyárspolgárok laknak itt és éjjel tizenkettő után a hivatalos mulatókon kívül alig van valami élet a fővárosban. Pedig a helyzet valójában egészen másképpen fest. A bucuresti-i rendőrség elkecseregetett harcot folytat a titkos mulatók ellen, melyek számát majdnem ötvenre lehet tenni és ahová az egy-két napra Bucurestibe felránduló idegen a legritkább esetben kerülhet. A rendőrség, amennyiben módjában áll, számon tartja ezeket a titkos mulatóhelyeket és ha eltűri az itteni tivornyákat, ez csak azért van, mert tisztában van azokkal, hogyha egy ilyen mulatót betilt, akkor két olyan mulató nyílik meg helyette, amelyet a rendőrség esetleg csak napok, vagy hetek múlva fog felfedezni. — Ezekbe a mulatókba csak ajánlólevéllel lehet bejutni, vagy egy régebbi törzsvendég kíséretében lehet bejutni. Mindegyik ilyen mulatónak meg van a maga felhajtó embere. Ezek a felhajtók, akik többnyire kiváló pincérek, vagy elzüllött artisták sorából kerülnek ki, esténként bejárák az összes kávéházakat és vendégeket és ha a megfelelő vendéget kiszemelték maguknak, akkor módját is találják annak, hogy az illetőt elvigyék magukkal. Előkelő, sokpénzű, kissé könnyelmű vendégre van szükségük, de persze gyakran téved a felhajtó és már megtörtént az is, hogy egy civilben mulató rendőrtisztet „csábítottak” el egy ilyen titkos mulatóba. A fejleményeket természetesen könnyen el lehet képzelni. Az egyik nagy bucuresti-i lapban hónapokon keresztül megjelent egy hirdetés a következő szöveggel:

Nagyon elegánsan berendezett uccai szoba a Bulevard Domnita-ban előkelő idegen urnak kiadó. Érdeklődők irjanak „Havonta 6000 lej” jellegre a kiadóba.

Az az előkelő idegen ur, aki havonta hat-ezer lejt hajlandó fizetni egy butorozott szobáért, az a legjobb vendége egy ilyen mulatónak és az a bulevard domnita-i mulató tulajdonosa nagyszerű üzletet csinált ezzel az apróhirdetéssel. A Bucurestiben tartózkodó idegenek, a jobb német kereskedők, az angol petrolium-emberek felkeresték a megadott címen azt a „butorozott” szobát és ott udvarias és finom mosolygás között adta tudtára a mulató tulajdonosa, hogy az a szoba egy félórával előbb már lakót kapott, ha ellenben valamelyik este nagyon unatkozna, akkor szívesen látják. Félrehúzott egy függönyt s megmutatta a személyzetét, kik a vendégek mulattatásáról gondoskodnak. Csupa tizenéves-tizenötéves leány ült a szobában, manikűröztek, fésülködtek, készültek az estére. A legismertebb még e titkos mulatóhelyek között a Madame Lőrinczy-féle találkahely a Maria Rosetti-uccában. A tulajdonosnő egy szót se tud magyarul és egészen rejtélyes, hogy miért vette fel a Lőrinczy nevet. Egy emeletes, csinos, tiszta kis házban lakik és ha egy ismeretlen próbál belépni a házba, a portás kimélet nélkül elutasítja. Szerencsétlen hivatalnokleányok keresik meg esténként azt a pár ezer lejt, amiből selyemharisnyát, elegáns szőrme-kabátot vásárolhatnak. Ezek a hivatalnokleányok már hozzátartoznak Bucuresti bünkronikájához, két-három ezer lejt havi fizetésükből többnyire özvegy édesanyjukat, kiskorú hűgaikat tartják el. És enből a pénzből kell ruházkodniuk is, lakbért fizetni stb., stb. Hat órakor, mikor vége az irodának, felszaladnak Madame Lőrinczyhez és éjjel felé holtfáradtan vonszolják magukat haza. Néha egy este annyit keresnek, mint a hivatalban a félhavi fizetésük, de a hivatali állásukhoz mégis görcsösen ragaszkodnak, mert ez az, ami még őket a tisztességes társadalomhoz kapcsolja. Még a Madame Georgescu szalonjáról teszünk említést. A Strada Caragiale egy elegáns villája-

ban lakik ez a hölgy és a régi, sokszorosan bevált recipe szerint dolgozik. Az uccán meg-szólít és ismeretséget köt szegényesebben öltözött, széparcu fiatalasszonyokkal, meghívja magához valamelyik délután egy teára és teázás közben bemutat egy éltebb, jól öltözött urat. És csak nagyon ritkán fordul elő, hogy a szegény hivatalnok fiatal felesége felháborodva tiltakozik az ajánlat ellen. A Calea Grivitein, a Strada Academiei-n és Bucuresti még sok egyéb helyein vannak hasonló nyájas arcú Madame Georgescuk, akik mind hasonló módon üzik förtelmes mesterségüket. A rendőrség alig tudja őket számontartani. Csak nemrégiben leplezték le egy helyiséget, hol egy vállalkozó szellemű francia mozielőadásokat tartott a meghívott betegidegzetű vendégei részére. Ez a francia ur, aki néger inast tartott a kapuban, óriási befektetéssel indította meg üzemet, a lefoglalt erotikus filmeket is saját üzemében vette fel. Egy aradi fiatalembernek is volt a furcsa „moziival” kapcsolatban egy különös kalandja, amin hetekig mulattak az ismerős bucuresti-i magyarok. A fiatalember, aki foglalkozására nézve mérnök és tényleg igen elegáns jelenség, a Calea Victorián megismerkedett egy nagyon elegáns fiatalasszonnyal. A szokásos Capsa-uzsonna után rövid séta következett, a mérnök hazakísérte a kivánatos asszonykát és a kapuban a fiatal asszony egy bájos mosolyán felbátorodva, egészen a laká-

ság kísérte fel bájos ismerősét. Itt a mérnök részéről egy igen heves ostrom következett s maga a mérnök volt legjobban meglepve, mikor azt tapasztalta, hogy a fiatal asszony pár percnyi védekezés után szerelmesen hajtotta fejét a fiatal ember vállára. A mérnök másnap már otthonosan szaladt fel az elegáns márványlépcsős villa első emeletére, de igen nagy volt megrökönyödése, mikor hosszas csengetés után egy szobaleány jelent meg az ajtóban, aki kijelentette, hogy a nagyságos asszony tegnap este Párisba utazott és csak hónapok múlva fog visszaérkezni. Két hét telt el azóta és a fiatalember már el is felejtette ezt az érdekes kalandját, mikor az egyik magyar vendéglőben egy vidám társaságban ült és az egyik beavatott azt az ajánlatot tette, hogy nézzék meg a néger-mozit. Így hívták a francia ur moziját, a néger portás után elnevezve. Egy félóra múlva már ott ültek a néger-mozi elsőtétített elegáns helyiségében. Kezdődött az előadás. Bucuresti életkép. Ez volt a jelenet címe. A mérnök idegesen kezdett fészkelődni. Saját magát látta a filmen, amint egy ragyogóan szép fiatal asszony mosolyának engedve belép egy villa kapuján. A következő jelenet már a szép asszony hálszobájában játszódott le. És a mérnök csak ekkor tudta meg, hogy a csodálatos szép bucuresti-i kaland minden részletét egy ügyes operatőr egy függöny mögül lefilmezte. Nem történt semmi botrány. A néger-mozi francia tulajdonosa készséggel volt hajlandó megsemmisíteni a filmet, annál is inkább, mert a film az elmúlt két hét alatt már annyit szaladt, hogy már szinte hasznavehetetlen volt.

Felujul a harc a magyar optások birtoka körül.

A kormány Titulescut Genfben küldi tiltakozás céljából. — Vétó a vegyes bíróság illetékessége ellen.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) Titulescu a kormány utasítására a jövő héten Genfben utazik, ahol a magyar optások ügyében tárgyalni fog a Népszövetséggel és a párisi vegyes törvényszék incompetenciáját fogja bi-

zonyítani. A földművelésügyi miniszter már megküldötte a román álláspontot megvilágító okmányokat Genfben a miniszterium egyik magasrangú tisztviselőjével, aki a kérdés tárgyalásakor Titulescu technikai szakértője is lesz.

A házasság válsága.

A házasulandó ifjak igényei. — A régi erkölcsök visszatérése a házasságba.

(Arad, márc. 3.) Mai számunkban folytatjuk az egyre sürűbben érkező hozzászólások közlését. A vélemények legszélesebb skáláját is kimerítette ez a nagyon fájó, nagyon aktuális, téma, amely ma ugyancsak minden családban felvetődik. A házasság válságáról rendezett ankét során ma a következő hozzászólásoknak adunk helyet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

En is a „Kétkedő férjfelöltnek” szeretnék válaszolni alábbi soraimban. Az az ur nagyon sokat vár a házasságtól és mint minden házasulandó fiatalembernek, neki is felfokozott igényei vannak a jövőendő feleségével szemben. Az igények nagyok, — de az ellenérték, amit ő hozna a házasságba, nagyon kevés. Szórakozni vágyó, gourmand és kényelmes családi otthon keres, ezzel szemben a fizetése — 6500 lej. Megkívánja az asszonytól, hogy főzzön, mosson, varrjon, takarítson, gondozza, szeresse őt és kávéházban, bárban reprezentálni, ragyogni tudjon. Hát ez sokkal több, mint amennyit egy kihivatalnok igényelhet. Két részre kell osztani a követelményeket. Ha házas, takarékos, gondos élettársat akar, úgy azt keresse a dolgozó, szolidan nevelt, szegény leányok között. Ha pedig reprezentáló, parádézó feleséget keres, akkor álljon be hozományvadásznak, mert a fizetéséből ugyan nem tudja majd önagyságát selyembe-bundába öltöztetni. Redukáljuk az igényeinket „kétkedő” fiatalurak és akkor könnyebben talál majd olyan feleséget, aki boldogságot, elégedettséget és nyugalmat hoz egy szerény fizetésű hivatalnok tűzhelyéhez.

Egy fiatal asszony.

Tisztelt Szerkesztőség!

Boldogtalan házasság mindig volt, amióta ez az intézmény fennáll, csak épen a válás nem ment olyan könnyen, mint a mai modern há-

zassági törvények szerint. Hogy a rossz házasságok száma szaporodott, annak szerintem a túl nagy „felvilágosultság”, a nő alig korlátozott önállósága és az erkölcsök elfajulása okozza. A kenyérkeresetre nevelt nő nem sajátíthatja el azokat a kellékeket, amelyek feltétlenül szükségesek egy háziasszonynál, családanyánál és ilyen körülmények között érthető, hogy sok a szerencsétlen házasság, elszaporodnak a válóperek. Én nem tartom nagy bajnak, hogy sok a válás, mert csak helyeselhető, hogy az egymást meg nem értő házaspárok még idejekorán szétváljanak. Talán sikerülhet így még új, jobb életet kezdeni. Sokkal nagyobb baj volna, ha tovább szenvednének a helyrehozhatatlannul rossz házasság jármában. A válóperek szaporulása tehát nem annyira aggasztó jelenség, mint az, hogy sok a boldogtalan házasság. Ezt pedig úgy vélem megelőzni, hogy csak komoly férfiak házasodjanak és hivatásukat felfogó, házasságra érett nők menjenek férjhez.

W. Ilona.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ha a házasság válságának okait kutatjuk, a házasulandó felek lelki összetételét kell előbb vizsgálat tárgyává tennünk. Ma könnyen veszít a házasságot és alig fontolják meg ezt a döntő, életbevágó lépést. Nagyon sokan vak szenvedéllyel rohannak a sötétségbe és mikorra már világosodna, a válóper be is van fejezve. Bebizonyosodott tehát, hogy a házasság nem egyszerűbb, mint két különnevelő fél gazdasági szerződése egy együtt leélendő életre. Üzletté vált a házasság és ezt a háború tette azzá. Megromlottak a nők, rosszabbak lettek a férfiak. A régi erkölcsök visszatérése kellene ahhoz, hogy a válás elsimuljon. Ezt pedig úgy lehetne visszaszerezni, ha a nők arra törekednének, hogy jó anya legyen belőlük.

Egy előfizető.

H I R E K.

Paoha Agost pásztorlevele.

Az apostoli kormányzó Idei harmadik pásztorlevele a nagybőjt alkalmából.

Paoha Agost apostoli kormányzó most adta ki idei harmadik pásztorlevelét, mely a nagybőjt kezdete alkalmából jelent meg. — A pásztorlevél inti a híveket, hogy szálljanak magukba és használják fel a nagybőjt idejét a bűnhánatra és felhívja azokat, akiknek az Isten bőségesen adott a földi javakból, a földől legbőlgőbb adjanak embertársaiknak, akiknek nem telik ételre-italra, ruhára. A lélekemelő hatású pásztorlevél, melynek jellegje: a gazdagok ne bízzák el magukat, a szegények pedig bizzanak a jó Istenben, végezetül a husvétii gyónásra és áldozásra szólítja fel a híveket.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jóslata szerint hősüvedés várható.

— Mihály trónörökös Rómában. Rómából jelentik: Mihály trónörökös hosszabb rapollot tartózkodás után tegnap Rómába utazott. Mafalda olasz királyi hercegnő kíséretében. A trónörökös néhány napig a római királyi udvar vendége lesz.

— Lapedatu miniszter Erdélyben. Bucurestiből jelentik: Lapedatu pénzügyminiszter Simionescu államtitkár kíséretében holnap este Erdélybe utazik, inspekciós körútra.

— Magyar pártgyűlés Clujon. Clujról jelentik: A Magyar Párt cluji tagozata március 6-án tartja rendes évi közgyűlését, amelyhez egy a sziguranca, mint a rendőrség kiadta az engedélyt. A közgyűlésen dr. Várdai Aurél ügyvezető előadást tart a magyarságnak, mint kisebbségnek a helyzetéről és dr. Balogh Arthur szenátor a magyar parlamentének munkájáról. A közgyűlés nyilvános lesz.

— A magyar külügyminiszter Genfben. Budapesti jelentik: Walkó Lajos dr. magyar külügyminiszter holnap reggel Genfbe utazik.

— Réke a szabadkőművespáholyokban. Londonból jelentik: A szabadkőművesek nagypáholya elhatározta, hogy az egyes páholyok tetszésére bizza, vajjon a volt ellenséges államokba tartozókat felvegyék-e kebelükbe vagy sem.

— Meghalt Blank Albert, a Marmorosch-bank egyik főnöke. Bucuresti-i tudósítónk jelentése szerint, egy svájci szenátiumban meghalt Blank Albert, a Marmorosch Blank és társai R.-t. bucuresti-i nagybank egyik igazgatója és a cég egyik alapítója. Az elhunyt a bank devizaosztályának volt a vezetője és igen tekintélyes szerepet játszott a bucuresti-i bankárvilágban.

— Jubileumi bélyegek. Most ötven eszedje annak, hogy a Román Királyi Földrajzi Társaság megalakult. A posta ezt az évfordulót azzal ünnepli meg, hogy március 15-én új bélyegeket bocsát forgalomba, amelyek azonban mindössze csak április 15-ig maradnak érvényben. Ezek a bélyegek egy, két, három, öt és hat lejesek lesznek és mindegyiken művészi kivitelben egy-egy gyönyörű romániai tül lesz ábrázolva. A hatlejes bélyegeken ezenkívül néhai Károly király és Ferdinánd király arcképei is láthatók, akik alatt a társaság megalakult, illetve az ötven éves jubileumot megérte.

— Elpusztult város. Párisból jelentik: Bisinchi városát egy hegyomlás teljesen összerombolta. A város főuccaja kettérepedt, a házak beomlottak, a kár óriási. Az áldozatok száma nem állapítható meg.

— Meghalt Montecarló főrésznényese. Montecarlóból jelentik: Radzivil Leó herceg, a montecarlói kaszinó főrésznényese ma szívzselhűedésben meghalt.

— Bányarobbanás három halottal. Muhlheimből jelentik: A Humbold-tárnában bányalégrobbanás történt. Három halott áldozata van a szerencsétlenségnek.

— A Hősök sirja-egyesület közgyűlése. Az aradi Hősök sirja-egyesület vezetősége közli, hogy a közgyűlése március 4-én lesz a városháza kistermében, amelyen az aradi bizottság tagjai teljes számban jelennek meg. A gyűlésen dr. Comsa Gergely püspök elnököl és Popovicu kapitány, a végrehajtó-bizottság elnöke beszámol eddigi működéséről.

Román-oroszlárgyalások Besszarábiában

Az orosz küldöttek ünnepléses fogadtatása

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Chisinauban ma kezdődik meg a román-oroszlárgyalás konferenciája, amelynek napirendjén 31 ügy szerepel. Ezek közül tizenhétet a román küldöttség terjeszt elő a határmenti zavarokról, tizenhárom pedig az oroszok. Az orosz küldöttség külön vo-

naton érkezett ma Tighinába. A polgármester bankettet adott a vendégek tiszteletére, akik délután folytatták utjukat Chisinauba. A konferencia öt napig fog tartani és ma este kezdődik meg. A megbeszélések a sziguranca épületében folynak.

Szünőben a spanyoljárvány Aradon.

Üiabb megbetegedések alig akadnak.

(Arad, március 3.) A városi főorvosi hivatal jelentése szerint a spanyol-megbetegedések száma jelentékenyen csökkent. Az iskolákban erősen megcsappant a hiányzók száma, így a katolikus gimnáziumban alig néhányan hiányzanak, a Moise Nicora liceumban pedig mindössze 7—8 százaléka a tanulóknak hiányzik még. A betegség, illetve a járvány egy hónap alatt folyt le és ezalatt

az idő alatt majdnem mindenki keresztülesett rajta. A spanyol-influenza következtében a négy hét alatt mindössze hat haláleset történt, ebből kettő a spanyolból származó agyhártyagyulladás, négy tüdőgyulladás következtében állott be. Üiabb megbetegedések most már alig vannak, így tehát a járvány többé-kevésbé megszüntnek tekinthető Aradon.

Automobilos rabló támadás Aradon

Arad-gáji bolgár kertész különös feljelentése az aradi rendőrségen

(Arad, március 3.) Titokzatos támadás történt ma kora reggeli órákban Aradon a Pécskai úton. Kalcsov Dusan gáji bolgár kertész jött kocsijával Arad felé. Közvetlenül a város közelében egy autó állott meg a kocsik előtt, amelyből két utas szállt ki. Az utasok Kalcsov vallomása szerint, minden ok nélkül felugrottak a kocsira, földre dobták a kertészt és véresre verték. Kalcsov segélykiáltására többen a támadás színhelye felé siettek, mire a titokzatos támadók gyorsan az autóból ugrottak és elrobogtak Pécska felé. Kalcsov sebeit a gáji orvos kötözte be és kocsin a rendőr-

segre vitette magát, ahol jelentést tett a rejtélyes támadásról. Feljelentésében elmondotta, hogy a két támadója elegánsan volt felöltözve és a támadást egyetlen hang nélkül hajtották végre. Nem tudja, hogy mi céljuk lehetett, mert semmit sem raboltak el tőle. Az is lehetséges, hogy rabló támadást akartak elkövetni, azonban az elősiető emberek ebben megakadályozták őket. A megvert kertész úgy emlékezik, hogy az automobilnak 401. száma volt, de nem tudja, hogy melyik város jelzésével volt ellátva. Az automobilos támadók kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— Nő-lelkész Németországban. Magdeburgból jelentik: Most neveztek ki első alkalommal a székesegyházba női lelkészt. A kinevezett nő Pickhardt kisasszony, akit segédlelkészül neveztek ki.

— Zima Tibor és Rác Sándor dr. előadása a Kulturpalotában. Az aradi újságíró szervezet — mint az már látható is volt — sorozatos ismeretterjesztő előadások rendezésével igyekszik a város kulturalközönségének elzírnyu igényeit kielégíteni. Dienes László dr., Hersch Andor dr. és Gabos Jenő dr. előadásainak páratlan sikere igazolta, hogy az aradi újságíróknak ez a törekvése nagy és megértő tömegre talált az intellektusok körében, amely régóta érzti hiányát a komolyabb fajsúlyú önképzésnek. A hézagot pótló előadás-sorozat rendezését folytatva, az újságíró szervezetnek sikerült megnyernie az ügynek Zima Tibor v. orsz. képviselőt, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnökét és Rác Sándor dr. aradi ügyvédet, az országos nevű közgazdászt. E hó 9-én, szerdán este 9 órakor a Kulturpalota kistermében Zima Tibor az aktuális pénzügyi problémáról, Rác Sándor dr. pedig a kereskedelem, a gyárpar válságos helyzetéről tartanak előadást. Az előadók közgazdasági sulya jelentőséget ad majd magvas és érdekes mondanivalóknak, amelyeket nagy érdeklődéssel várnak Arad közgazdasági körei. Az országos figyelmet érdemlő előadásra jegyek már válthatók az Oláh-féle könyvkereskedésben.

— Párisban letartóztatott román ügyvéd. Párisból jelentik: A rendőrség letartóztatta Bogdan József román ügyvédet, a párisi román diákok egyesületének volt alelnökét, akit azzal vádolnak, hogy honfitársainak Kanadába szóló hamis utleveleket adott el 2—5000 frankért. Bogdan állítása szerint az utlevelek nem hamisítványok és a pénzeket honorárium fejében kapta a román konzulátuson a vízumok megszerzése végett teljesített közbenjárásért.

— Szabadon engedik a Pozsonyban letartóztatott budapesti ügyvédet. Pozsonyból táviratozzák: Mint megirtuk, a cseh rendőrség Pozsonyban letartóztatta Sággy György budapesti ügyvédet, aki Csehszlovákiában hamis bankjegyeket hozott forgalomba. Sággy ma a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy a 22 darab hamis bankjegyet annakidején Jankovich Dezső magyar földbirtokostól kapta, hogy váltsa be a cseh jegybanknál, miután időközben amíg Jankovich távol volt Cseh-

szlovákiából, a bankjegyeket állítólag kivonták a forgalomból. Jankovich viszont Szájbély István huszárkapitánytól kapta volna a bankjegyeket. Az eddigiek alapján Sággyt rövidesen szabadon engedik.

— Halálozás. Özvegy Orodi Náandorné, néhai Orodi Nándor glogováci jegyző özvegye, március hó 1-én, Caprután, 84-ik évében elhunyt. Halálát nagykiterjedésű családja gyászolja. Temetése e hó 2-ikán volt Caprután nagy részvét mellett.

Özvegy Gosztincsar Ferencné, született Lázár Mária, ma délelőtt kilenc órakor, 62 éves korában elhunyt. Temetése holnap (pénteken) délután négy órakor lesz az alsótemető halottasházából. Az elhunytban Gellért Gyula, az Aradi Közlöny korreктора, édesanyját gyászolja.

— Pesti bankigazgatók bűne. Budapesti jelentik: Érdekes fordulat történt a Pálffy-bank már ismeretes hamisbukási ügyében. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a banknál nemcsak Pálffy követett el visszaéléseket, hanem a két másik igazgató, mednyánszki Kánizs Henrik volt huszárszázados és zsolnai Plosek Gyula volt huszárezredes is, akik többszáz millió koronát sikkasztottak el. Ezzel persze sietették a bank bukását. A megállapítás után a rendőrség intézkedett, hogy a két igazgatót előállítsák, azonban ők ugylátszik tudták, hogy bűnük egyszer csak napfényre kerül, közben utlevelet szereztek maguknak és elhagyták az országot. A rendőrség körözölevelet adott ki ellenük.

— A mentőket is érheti baleset. Budapesti jelentik: Ma délelőtt tragikus kimenetelű összeütközés történt a Baross- és a Mária-ucca sarkán. A 21-es villamos elütötte a kispesti mentőautót, amelynek soffőrje és orvosa sulyos sérülést szenvedtek s az utestre zuhantak. Az összeverődött tömeg inzultálni akarta a villamosvezetőt, akit a rendőrök mentettek ki. A sebesülteket egy másik mentőautó a kórházba szállította, a villamosvezető pedig, a baleset okozóját, őrizetbe vették.

— Berlini város szerelmi tragédiája. Berlinből jelentik: Véres szerelmi dráma történt Berlin egyik főuccáján. Grau György gyárigazgató az uccán álló autójába akart szállni, amikor előugrott egy Bindel Emilia nevű leány, akivel az igazgatónak hosszabb időn keresztül viszonya volt. A leány revolverével először a soffőrrre, majd háromszor Graura s végül önmagára lőtt. Mindhárom életveszélyes állapotban szállították a kórházba.

— Tavasz van. Sójajtanak fel az emberek boldogan, tavasz van, nem kell télkabát, nem kell fa. Nem azt mondják, hogy itt a tavasz s már van jóillatu ibolya, kimehetünk a szabadba nemsokára jó levegőt szívni a lestrapált tudóbe. Nem ezt mondják, elmúlt már a tavasznak is minden varázsa: anyagi kérdés lett ebből is. Már járnak kabát nélkül is bátor emberek, akik a spanyol-máthával dacolva m e r n e k így járn. Vannak, akik kétkező szemmel néznek fel a napsugár-özönbe uszó napos égre, nem hisznek már semmibe az emberek, nem hisznek a tavasznak sem. Pedig itt van a tavasz, talán visszavonhatatlanul. Az ibolya — ha lehet hivatalos hírnöknek elfogadni — tegnap már megjelent az uccán. Március 21 még nagyon messze van, de az előlegezett tavasz boldogan bevomult Aradra. Ez a fontos s az, hogy a napsugár ragyogja be a poros, piszkos aszfaltot, amelyen sáfoltok étketlenkednek. A leépítéses, gazdasági válságos világban talán a tavasz hoz az embereknek jobb sorsot. Vagy ha azt nem, akkor legalább egy kicsit jobb kedélyt, mert ami most van, az nagyon téli, nagyon rossz.

— Bünyádi feljelentés néhai Orozavescu Traján apósa ellen. Bécsből jelentik: Érdekes bűnügy foglalkoztatja a bécsi büntető hatóságokat. A bűnügy központjában a tragikus véget ért Orozavescu Traján volt apósa, Kövesdi Tivadar ál, akit társa, Sztankovánszky Ernő feljelentett sikkasztásért. A feljelentés szerint közös szénüzletet folytattak és az üzletben Kövesdi több mint egy millióval károsította meg őt. Az ügyesség — hír szerint — nem vállalja a vád képviselését, mert azt tartja, hogy közönséges elszámolási ügyről van szó és Sztankovánszky polgári per útján igyekezzék kártérítést követelni.

A gombostű.

A tanító részét a gyerekekre.

— Mégis csak dísznőség, milyen zajt csináltak. Figyelmeztettek benneteket, olyan csend legyen itt, hogyha lefektetek egy gombostűt, azt is meg lehessen hallani.

A tanító szavára tényleg halálos csend lesz, a gyerekek mozdulatlanul ülnek. Mórlicka pedig minden erejét megfeszítve visszatartja lélegzetét. A nagy csend azonban két percig tart csak, mire Mórlicka, aki már szédül és fulladozik, kétségbeesetten felzokog hártelen:

— Na, tessék már lefektet!

— A járdák homokolása. A városi mérnöki hivatal utóijára figyelmezteti azokat a háztulajdonosokat, akiknek háza előtt nincsen kövezett járda, hogy homokozzák ki a gyalogjárót. Hétfőtől a mérnöki hivatal kiküldött tisztviselője végigjárja az uccákat és azokat a háztulajdonosokat, akik nem homokozták fel a gyalogjárót, egyenkint 200 lejre bünteti meg.

— Farsangbucsuztató. Hétfőn kezdődik a görög keletiekkel a bójt. Szombaton a Dorobantilor (Urbán Iván) uccán Casa Nationalában kulturális előadást tartanak az intellektuek számára, vasárnap este pedig előadás lesz a nép részére. Az előadás után táncmulatság lesz, amellyel azután elbucsuznak a farsangtól. Ma délelőtt egy pernyávarakból összeállított deputáció hívta meg a mulatságra Angel István dr. polgármestert, aki meg is ígérte részvételt.

— Öngyilkos lett egy amerikai milliomos, mert a felesége buhifrizurát csináltatott. Newyorkból jelentik: Kentucky állam Barbouville városában föbelőtte magát James Williamson, egy 28 éves milliomos. Vadászpuskáját nagy sörétekre töltötte meg. Az első lövés leszakította állkapcsát, mire a szerencsétlen fiatalember golyót röpitett szívébe s így halt meg. A házbeliek tudják, hogy James Williamson a tragikus estén összeveszett feleségével, aki akarata ellenére rövidre nyiratta haját. Mikor buhifrizurán hazatért az asszony, James Williamson dűhe már nem ismert határt. Izgalmas szövtáltás után felrohant szobájába s ott követte el az öngyilkosságot.

Drámai autóhajsza Berlin uccáin.

Autón indult gyilkolni az elbocsátott mérnök és végül öngyilkos lett.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Az Unter den Linden izgalmas autóhajsza után, amikor a legsűrűbb volt a forgalom, egy autótaxiba agyonlőtte magát Peiser mérnök. A mérnök, akit a berlini villamosművek szolgálatából elbocsátottak, többször megjelent az igazgatónál, így tegnap is, fenyegetődzött, hogy agyon fogja löni azt a felettesét, aki miatt állását elvesztette. Az igazgató lapkodott a mérnököt lecsendesíteni, de az kirohant és a gyártelepen fel akarta keresni az illető osztályvezetőt. Két hivatalnokot küldött utána az igazgató, akik rávették Peiser mérnököt, hogy távozzon a gyárból, különben átadják a rendőrségnek. A mérnök azzal ment el, hogy az uccán, vagy a városban fogja meglesni és lölni haragosát. Erre azután az igazgató megbízott két hivatalnokot, hogy kövessék nyomon Peisert és tegyenek ellene feljelentést életveszélyes fenyegetés miatt. A mérnök

látta, hogy két hivatalnok van a nyomában, tehát autótaxit fogadott és a városba hajtott. A két hivatalnok is automobilba ült és megkezdődött a hajsza. Az Unter den Linden nagy kocsitorlódás támadt és a két hivatalnok utolérte Peiser mérnök autóját. Mind a ketten kiszállottak és a rendőrszemet figyelmeztették a mérnökre, hogy gyilkosságot akar elkövetni. A rendőr odalépett az autótaxihoz és felszóllította a mérnököt, hogy szálljon ki, a mérnök azonban revolvért rántott elő és a rendőr mellének szegezte. Ebben a pillanatban a rendőr oldalt lépett és előrántotta tarsolyából szolgálati revolverét, az óvatosságra azonban már nem volt szükség, mert a kocsi belsejében lövés dőrent és Peiser mérnök lefordult a kocsiról.

Nagy tömeg gyült össze, megakadt a forgalom, kihívták a mentőket, de már nem segíthettek. Peiser meghalt.

Elkészültek az új vámtarifák.

A kormány emeléssel védekezik a külföldi áruk versenyére ellen.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A pénzügyminiszteriumban befejezték az új vámtarifa elkészítését. A tarifa sürgősen életbe lép, hogy megakadályozzák a nagymennyiségű külföldi áru behozatalát, amelyek a mai tarifák mellett felveszik a versenyt a román ipar termékeivel. Különösen a fémipar az, amely a nemzet-

közi acélkétel megalakulása előtt nagymennyiségű árut hozott be Romániába, még pedig a világmegkezdett árakon alól. Ennek oka az, hogy a megalakított kételben a szállítók nagy kvótát akarnak megszerezni, mert a kvótaszámítások a legutóbbi szállítások alapján fognak történni.

Teljes beismerésben a magyar bolsevisták

A magyar belügyminiszter nyilatkozata a kommunista aknamunkáról. A magyar szociáldemokraták elítélik a kommunista mozgalmat.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A rendőrség folytatja a kihallgatásokat a kommunista összeesküvés ügyében. Vági István töredelmes vallomást tett, amikor megtudta, hogy a rendőrség Szántót elfogta és mindent tud. Vági beismerte, tudta, hogy kommunista összeesküvésről van szó. Ugyancsak beismerő vallomást tett Szántó is. A kommunista vezetőit mind elfogták, csupán a Kaposváron letartóztatott Mózsy Ferenc szökött meg, úgy, hogy leugrott a robogó vonatról. A rendőrség folytatja a nyomozást kére-kerítésére.

ilyen nehezen beismerő vallomást, mert ha Moszkvában megtudják, hogy a kommunizmussal összefüggő dolgokat mond el, elveszíti a moszkvai vezető körök szimpátiáját. Vági most már beismerte, hogy havi 2000 dollárt kapott és megállapítást nyert, hogy híveinek ebből keveset adott. Ma megcsinálták a daktiloszkópiál felvételeket Szántókról, amelyeket az összes külföldi rendőrhatalóságoknak elküldenek.

Szántó újabb kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy a Vági-párt megszervezésén kívül azon dolgozott, hogy alássa a Levente-intézményt. A rendőrség meg is találta Szántó iratalt között az utasítást, amely pontosan leírja, miképpen lehet bolsevizálni a levante intézményeket, hogyan lázítandók fel a tagok, hogyan környékezzék meg az oktatókat. A szenzációs füzetet a főtárgyaláson akarják teljes részletességgel ismertetni. Vági kijelentette, hogy Kocsis Jánostól, a szovjetnek Magyarországra küldött pénztárosától havonta 2000 dollárt kapott, amelyből csak a legszükségesebbeket költötte magára, a többit az ügy érdekében használta fel.

Ma nyilatkozott Szcitovszky belügyminiszter az összeesküvés vonatkozólag:

— Szerintem — mondotta — itt nincsen szó általános, a népből gyökerező mozgalomról, hanem inkább néhány megfizetett ügynök fantaszta, betegeszü összeállása hozta létre ezt a mozgalmat. Az agitációk ellen csak nemzetközi uton lehet védekezni és gyökeresen megoldani ezt a kérdést. A többi államnak is rá kell jönni a vörös veszedelemre, mint ahogyan Magyarország rájött, amely keresztülment rajta. Mindenesetre érdekes, hogy most lepleztük le ezt a mozgalmat, amikor kibocsájtottam az erkölcsrendészeti rendeletet. Szilárd véleményem szerint csak ott van talaja és érvényesülése az ilyen propagandának, ahol az erkölcs meglazult.

Ma délután kihallgatták Szántót, aki beismerte, hogy Vágival körülbelül másfél éve tart fenn összeköttetést. Bécsből továbbította neki a Moszkvából jött utasításokat és továbbadta jelentéseit. Elmondotta, hogy Moszkvában az utóbbi időben nem voltak megegyedve Vági működésével, mert az utóbbi időben elhanyagolta munkáját és folyton pénzt kért, úgy, hogy megbízhatósága iránt is felmerültek némi kétségek. Kijelentette, hogy azért tett

A magyar szociáldemokraták parlamenti frakciója tegnapi ülésén foglalkozott a leleplezett kommunista mozgalommal. Az ülésről kommuniké adott ki, amelyben kijelentik, hogy az orosz pénzzel folytatott agitáció a szociáldemokraták ellen irányul és ezért kötelességüknek tartják ilyesminek ellenállni. A szociáldemokratapárt harcolni fog a bolsevizmus ellen, amely egy alkalommal már katasztrófabá döntötte a magyar munkásságot.

— Éjszakai botrány egy aradi kávéházban. Egy Tócsy Gyula nevű aradi pincér súlyos botrányt okozott ma éjszaka Aradon a Metropol kávéházban. A pincér néhány pohár bor elfogyasztása után valóságos deliriosus rohamot kapott és tört-zuzni kezdett a kávéházban. Megközelíteni nem lehetett, mert a keze ügyébe akadó tárgyakkal életét veszélyeztette minden közeledőnek. A kávéházban tükröket, poharakat, tányérokat tört-öszsze, addig zuzott, tört mindent, amíg több rendőr érkezett, akik aztán mégis csak ártalmatlanná tették a dühöngő embert. A rendőrségre kísérték, ahol reggelre kialudta veszedelmes mánorát. Megindult ellene az eljárás.

— Súlyos vád egy aradi vasúti tisztviselő ellen. Bora Vasiliéné, a Bratianu (Weitzer) ucca 7. számú ház lakója ma feljelentést tett az aradi államrendőrség Heidevits CFR. tisztviselő ellen, aki állítólag három ezer lej értékű hegedűjét hónapokkal ezelőtt eladta és a pénzzel nem akar elszámolni. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Feljelentés egy aradi lókereskedő ellen. Finszer Antal neudorfi lakos ma feljelentést tett az aradi államrendőrség, hogy Lakatos József aradi lókereskedőtől lovat akart vásárolni és a kereskedő tizenkétezer lej előleget vett fel tőle, de a vásárolt lovat nem szállította. A feljelentést csalás címén tette meg a rendőrség. A nyomozás megindult.

A Kuki és a Stibi rejtelmes históriája.

A két évig fogvatartott budapesti egyetemi hallgató titokzatos élete. — Mit mond Mészárosné, a titokzatos „démon”, és mit mond a megszabadított fiu édesanyja.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar fővárost egész izgalmomba hozta az a titokzatos eset, amiről röviden tegnapi számunkban beszámoltunk. Arról van szó, hogy Mészáros Gyuláné két évig fogva tartott magánál egy Körtvélyessy-László nevű egyetemi hallgatót, akit Pécsen lakó szüleinek hatósági segítségével kellett végül is kiszabadítani. A fiu beteg, emberi mivoltából teljesen kivetkőzve került haza a szülei házához. A rejtélyes ügy újabb szenzációs részleteiről még a következőket jelenti budapesti tudósítónk:

Butorozott lakás, mint börtön.

A Kisfaludy-uccai négyemeletes bérkaszárnnyában lakik az első emelet 7. számú lakásában Mészáros Gyula jegyző felesége. A különös esemény szinte híressé tette a házat és a házimesteri fülke állandóan tele van érdeklődőkkel. A lakók közül is sokan vannak ott. Ők informálják az érdeklődőket. Az egyik asszony a következőket mondja el:

— Négy évvel ezelőtt költözködött a fenti lakásba Mészáros Gyula leánycsiki jegyző feleségével és két gyermekével. Rekvirált lakást kaptak itt, amiből két szobát ők laktak, a harmadikat pedig kiadták egy gyógyszerésznek, aki az anyjával költözött oda. Néhány hónap múlva Mészáros visszament a vidékre jegyzőségre, felesége és két gyermeke pedig fennmaradt Pesten. A jegyző küldött nekik pénzt és élelmet. Két évvel ezelőtt Mészárosné a két szobából egyet kiadott Körtvélyessy László egyetemistának. A lakók azóta ugyiszólván egyáltalán nem látták a fiatalembert legfeljebb a két év alatt háromszor-négyszer. A szokatlan eset nyomán aztán rebesgették is a benfentesek, hogy a fiatalember nem a maga jószántából nem mutatkozik. Megfigyelték, hogy a lakás ablakai állandóan lezártak és lefüggönyözöttek voltak és ha Mészárosné elment hazulról, lelakatoilta a lakást, noha lakója otthon tartózkodott. A házfelügyelő egyszer valamivel felment és ő hozta a hírt, hogy a daliás, erős Körtvélyessy egészen görnyedt, becsett arcu, cingár emberre változott át, hosszú szakállt növesztett és nagyon elhanyagoltnak látszik. Ekkor világos lett, hogy Mészárosné lakóját börtönszerűen zár alatt tartja és ezt megerősítette az is, hogy Mészárosné senkit sem engedett be lakásába. A pletyka azonban arról is tudott, hogy az albérlő nem is akart megszabadulni fogságából.

Szökés és visszatérés.

Annál nagyobb volt a lakók meglepetése, amikor egy félévvel ezelőtt a lakás udvarra nyíló ablakán egy kopott, szakállas alak mászott ki. Az albérlő megszökött. Kiderült, hogy Pécsre utazott szüleihez, akik hétről-hétre sürgették levelekben hazajövetelét. Otthon azonban csak egy hétig bírta ki Körtvélyessy. Azt mondta, hogy valamit huzza vissza és mire feljött Pestre, be a börtönbe. Az utolsó félév alatt csak kétszer lehetett látni. A szülők expresszlevelekkel és sürgönyökkel megint hívták haza fiukat, majd mikor ez nem használt, feljött Budapestre Körtvélyessy édesanyja és a fiu fivére és detektívek kíséretében elmentek Mészárosékhoz. Ez tegnap történt. Senki sem nyitott ajtót. A detektívek segítségével lakatost hívtak, de az albérlő egykedvűen fogadta síró édesanyját. Körtvélyessy hosszú hajával, szakállával, sapáttal, rongyosan, egy börtönbezárt rab benyomását keltette. És nem akart elmenni. Erőszakkal kellett elhurcolni onnan. Az orvosi vizsgálat otthon, Pécsen, mára aztán megállapította, hogy a fiu tudóveszes.

Mészárosnéval.

Budapesti tudósítónk felkereste Mészárosné, a titokzatos asszonyt. Többrendbeli kopogtatás és tárgyalás után sikerült csak bejutnia Mészáros Gyulánéhoz. Ő maga is állítólag karácsony óta csak tízszer ment el hazulról és szobáinak ablakát egy évig nem nyitotta ki. Ezt érezni is lehet. Mészárosné kövérkés, fekete-hajú nő. Semmitmondó arc. Többnek nézi meggyvennél, pedig csak annyinak mondja

magát. Nem démon és egy cseppet sem jön zavarba. Ő kérdez:

— Ugye érdekes ez a dolog a Stibivel? Mi úgy hívtuk őt. Az uram ritkán találkozott ugyan vele. Ő fiatalnak nevezte.

Mészáros Gyuláné józúlen nevet. Aztán elkömoltyodik.

— Szegény Stibi. Most mi van vele?

Két nagy gyermeke van Mészárosnak. Tízennyolc éves fia a Pubi és egy 16 éves leány, a Baba. A Pubi meg a Baba anyjuk mellett ülnek és figyelnek rá, ha úgy gondolják, hogy bölintaniok lesz, bölintanak.

— 1921-ben ismerkedett meg az uram Stibivel — mondja Mészárosné. — Ekkor 21 éves volt Stibi. Ott irnokoskodt az uram mellett. Nagyn megszerettük. Ugye megszerettük?

Pubi és Baba bólogatnak.

— Aztán ide jöttünk lakni és Stibi velünk jött. Az uram visszament jegyzőségre, és megtamultam szönyeget készíteni, ő is. Ezért kaptam kosztot és lakást. Különbeg is olyan volt, mintha családtag lett volna. Nem tudom, hogy miért nem mozdult ki hazulról. Szolid volt és én vigváztam is rá, hogy szolid legyen. Ha elmentem, be kellett lakatolni az ajtót. Egyszer, igaz, hogy kímászott az ablakon, de visszajött, pedig nem hívtá senki. Nagyon szerette a May Károly-könyveket. Olyan akart lenni, mint May Károly, azért növesztette meg szakállát.

A Stibi szobája falán primitív szénrajzok vannak. Az egyikben következő a felírás: „Kukinak — Stibi”.

— A Kuki én vagyok — magyaráz Mészárosné. — A Baba az a kis Kuki. Ebből is látható, hogy mennyire szeretett bennünket.

A kis Kuki és Pubi bólogatnak.

— És mit szól a férje a dologhoz? — Kérdezzük.

— Ő, semmit. Mit szólna? Ő nem törődik vele.

Britanniás tiszt a magyar bíróság előtt.

Rablógyilkossággal vádolják Kmetty Károly volt főhadnagyot.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Ma kezdte meg a budapesti honvédtörvényszék Kmetty Károly volt britanniás főhadnagy bűnperének tárgyalását. A főhadnagyot gyilkossággal, rablással és jogtalan rekvirálásokkal vádolják. A legrégebbi vád ellene az, hogy 1918. decemberében Budapesten a Wes-

selényi-uccában belötte bátyjának haragosát, Gábor Jenő tanárjelöltet. Ezenkívül az atrocitások egész sorozatát követte el. Eddig 16 tanút hallgattak ki az ügyben. Mivel körülbelül 200 tanút idéztek meg, a tárgyalás valószínűleg két hétig fog tartani.

Furcsa erkölcsök Bécsben

(Bécs, március 3.) (Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az osztrák főváros társaságainak beszéd-témáját most egy érdekes bírósági ítélet képezi, amely megállapította, hogy nem diffamáló, ha egy fiatal leány szerelmi viszonyt folytat.

A kétségkívül vitatható bírósági döntés előzményei a következők: K. Margit 25 éves hivatalnoknő becsületsértés miatt beperelte T. Oszkár 30 éves kereskedőt, aki egy lakásper során mint tanu azt vallotta, hogy K. Margit éveken át szeretője volt.

A lefolytatott tárgyalás során kitünt, hogy T. Oszkár alaptalanul rágalmazta meg a fiatal leányt, a tárgyalást vezető bíró mindazonáltal felmentő ítéletet hozott a következő modern szellemű indoklással:

„Noha beigazolást nyert, hogy a vádló K. Margit és a vádlott T. Oszkár között nem állott fenn intim viszony, mégis felmentő ítéletet kellett

hozni, mivel a kérdéses időben K. Margit még nem volt menyasszony és a mai idők erkölcsi szerint egyáltalán nem diffamáló, ha egy önálló fiatal leány ép olyan szerelmi életet él, mint egy nőtlen férfi.”

Kétségtelen, hogy az érdekes ítélet a háboru utáni erkölcsök egyik legtöbbet vitatott problémáját érinti és érthető, hogy Bécsben élénk diskurzusra szolgáltat alkalmat.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. pontosan 6, 7/8 és 9 órakor

HARRY PIEL

„Börtön a tenger mélyén”.

Legújabb és legérdekesebb kalandorsláger, amelyben Harry Piel felülmulja magát. Hétfőtől: Selyemfiu. Szexuális stáger.

IDŐT és PÉNZT

takarít meg, ha utasása előtt megvásárolja a „HERMES” legújabb kiadásu

VASUTI MENETREND KÖNYVÉT!

Összes tudnivalók! —: Magyar-román és román-magyar állomási névsor! Új postai díjzabások! Buon-resti oalanz! Nagy térkép! Ára 40 Lej. Kapható az összes állomáso-resti és könyvkereskedésekben

Üzletünket március elején áthelyezzük a városnávával szemben. Apponyi Testvérek.: Áthelyezés miatt mélyen leszállított árak!

K Ö Z G A Z D A S Á G. Külföldi pénz négy százalékért.

Óriási a pénzbőség a külföldi államokban.

(Arad, március 3.) Egész Európában nagy pénzbőség uralkodik. A jegybankok sorra szállítják le mindenütt a leszámitolási kamatlábát úgy, hogy a magántőke is mindenütt alacsony kamattal melletti kínálja a pénzt. A tőke elhelyezkedést keres és mindenütt puhatólkodik. A bécsi bankokat elárasztják pénzájánlatokkal, de nagy bőségben kínálnak pénzt Budapesten is. Az utóbbi időben mintegy 300 millió pengőt ajánlottak fel a magyar piacnak.

A legolcsóbban kínálja a pénzt Svájc, ahonnan 3 és fél százalékos ajánlattal árasztják el a világ piacait. Valóságos hajszolják a svájci bankok a jó kihelyezéseket, ami nem is csoda, ha tudjuk, hogy a zürichi piacon a leszámitolási kamatláb már január közepe óta 2.78%.

De hasonlóan nagy igyekezet nyilatkozik meg Bécsben is a kölcsönök plaszirozására. Bécsben a magánleszámitolási kamatláb maximuma 4.75% és így természetesen, ha a külföldön jó bontás mellett 5%-ot kapnak, szívesen örömezt el is helyezik.

Berlinben 4 és fél %-ért kínálják a pénzt. A berlini bankok tele vannak pénzzel. Ingatlanokra derűre-borura kínálják a hosszulejáratú törlesztéses kölcsönöket. A berlini ingatlan-hause épen a nagy pénzbőség miatt megindult és a házakért legalább 20%-al többet kínálnak, mint eddig. Változatot a berlini bankok 4 és fél % mellett számítnak le. Egyébként mindenütt épen a pénzbőség miatt nagy alapítási láz van, mindenütt új vállalatokba fektetik be a pénzt.

Zürichben 3.12.50, Párisban 15.30 a lej

Helyi valutaárak. (Március hó 3.)
Kifizetések: Berlin 41, Amsterdam 69.20, Newyork 172, London 838, Páris 6.82, Milánó 7.63, Prága 5.12, Budapest 30.20, Bécs 24.32, Zürich 33.20. — **Áru:** Márka 41, dollár 172, francia frank 6.80, olasz líra 7.63, cseh korona 5.10, pengő 30.20, dinár 3, osztrák schilling 24.30, svájci frank 33.20. — **Pénz:** Márka 39, dollár 170, francia frank 6.40, olasz líra 7.23, cseh korona 5, pengő 29.60, dinár 2.80, osztrák schilling 23.80, svájci frank 32.70. — **Irányzat:** tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Március hó 3.)
Berlin 123.25, Amsterdam 208.17.50, Newyork 520, London 2522.75, Páris 20.34.50, Milánó 22.70, Prága 15.40, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti 3.12.50**, Varsó 58.10, Bécs 73.25.

Zürichi tőzsdezárlat. (Március hó 3.)
Berlin 123.25, Amsterdam 208.17.50, Newyork 520, London 2522.75, Páris 20.34.50, Milánó 22.67.50, Prága 15.40, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti 3.12.50**, Varsó 58.10, Bécs 73.25.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Március hó 3.)
Devizák: Páris 6.73, Berlin 40.75, London 833, Newyork 171.25, Milánó 7.53, Zürich 33.10, Bécs 24.20, Prága 5.09. — **Valuták:** Napoleon 690, márka 40.50, léva 1.20, török líra 0.88, angol font 830, francia frank 6.70, svájci frank 32, francia frank 6.70, olasz líra 7.50, dracima 2, dinár 2.90, dollár 170, lengyel zloty 18, osztrák schilling 24, pengő 29, cseh korona 5.20.

Mozi.

xx Conrad Veidt, Eszterházy Ágnes és Werner Krauss alakítják a Prágai diák című hatalmas filmújdonosság főszerepeit. Ez a három nagy művész áll Hans Heinz Ewers regénye nyomán készült filmnek középpontjában és viszik diadalra ezt az izgalmas és mélysegés lelki problémával foglalkozó képet. Az aradi Apolló mozgószínház előadásai fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia mozgószínház a Lakásnélküli ur címen nagyszerű vígjátékot vetít. A film Bécs régi, békebelli vidám éjszakai életét hozza a közönség elé és fonalakja az arisztokrata társaság egyik bohém alakja, a kinek megtetszik Bécs legszebb asszonya. A kacagtató és vidám jelenetek gyors egymásutánban követik egymást, míg a kép érdekes befejezéshez érkezik el. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Az aradi Uránia legközelebbi műsora: Halálrózsák című szenzációs film, Conrad Veidttal a főszerepben.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Kontár-üldözés Aradon.

Az aradi mérnöki hivatal a védőmesterek ellen

(Arad, március 3.) A tavaszi szezon beálltával nagyobb lendülettel indulnak meg mind Aradon az építkezések. Épen az építkezési akciókkal kapcsolatban aztán az aradi mérnöki hivatal az idén sokkal szigorúbban fogja az építkezéseket felülvizsgálni, mint azt eddig tette, miután több visszaélésre jött rá. A mérnöki hivatal az elmúlt évben ugyanis azt tapasztalta, hogy egyes aradi építőmesterek odaadják megfelelő honorárium fejében neveiket, aláírják a benyújtott terveket, azonban a munkát már nem ők csinálják, hanem az építőmesterek sokkal olcsóbban, arra nem jogosult kontárokkal készítetteti el a munkát. A képesített építész, vagy építőmester pedig csak az engedély elnyerését segíti elő azzal, hogy a tervet aláírja, mint vállalkozó. Szóval ugynevezett védőmesterként szerepel. A mérnöki hivatal elhatározta, hogy ezt az anomáliát a jövőben megszünteti Aradon, azzal, hogy szigorúan felülvizsgálja az építkezéseket és abban az esetben, ha ilyen visszaélést tapasztal, nemcsak hogy megszünteti az építkezést, hanem megbünteti az építőmestert is. A védőmesterek építészek és építőmesterek ellen is erélyesen fellép és őket is szigorú büntetésekkel sújtja. Első esetben 1000-tól 10.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtja őket, abban az esetben pedig, ha ez megismétlődik, megvonja az illető építészről, építő-, vagy közművesmestertől az iparendélyt.

Rád ó-műsor.

Péntek, március 4. Wien—Graz: 16.15. Mondán tancdelután. — Pozsony: 19.35. Hangverseny. — Zágráb: 17. Cigányzene. — Milánó: 22.45. Jazz-band. — Breslau: 16.30. Lehár—Fall—delután. — Prága: 20. Tarka est. — London: 20.45. Tarka est. — Leipzig: 20.15. Kamarazeneest. 22.15. Táncezena. — Stuttgart: 20. Bécsi est. 21.20. Korszerű dalok és zongoradarabok. — Frankfurt a. M.: 20.15. Vidám est. — Róma: 20.45. Operetelőadás. — Berlin: 20.30. Zenekari hangverseny. 22.30. Táncezena. — München: 20. Népies szimfonikus hangverseny. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Gyermekeknek németül. 17. Hírmoz. A szejedi rádiókiállítás megnyitása. 18.20. Természettudományi előadás. 20.30. Egyfelvonásosok és szavaltatok, utána cigányzene és jazz-band.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékér nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS.

A „Minerva” fordítási iroda

helyiségét a Str. Horia (Széchenyi-
ucca) 4. szám alól Bul. Regina Ma-
ria (Andrássy-tér) 19. szám alá,
megyeházzal szemben

helyezték át.

Gellért Gyula és neje, szül. Neumann Ilonka és kislány, Lacika, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a felejthetetlen jó édesanya, anyós, nagyanya, testvér és szerető rokon

Özv. Gosztincsár Ferencné

szül. LAZAR MARIA

folyó hó 3-án délelőtt 9 órákor rövid szenvedés után, 62 éves korában visszaadta lelkét Alkotójának.

A drága halott porhüvelyé f. hó 4-én, délután 4 órákor fog az alsó temető halottasházából, a görög katolikus egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni.

Örök világosság fényeskedjék neki!

Arad, 1927. március hó 3-án.

Özv. Biró Jánosné szül. Lázár Etelka, Lázár Béla, testvérei. Özv. Neumann Ignácné, nászasszonya. Biró Béla, Révész Györgyné, szül. Viday Mariska, Végheő Istvánné szül. Viday Amália, Bondár Béláné szül. Lázár Margitka, unokaöccse, illetve unokahugai.

Az alulírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó és gondos édesanya, anyós, nagymama, testvér, rokon és jó ismerős

Özv. Orodí Nándorné

szül. SZILBERLEITNER JUSZTINA

nehál ORODI MÁNDOR glogováci jegyző özvegye

f. évi március hó 1-én, reggel 5 órákor, életének 84-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványait f. hó 2-án déli 12 órákor a gyázsházából a róm. kath. egyház szertartásai szerint a caprujai temetőben örök nyugalomra helyezték.

Pihenése csendes, drága emléke Áldott legyen!

Capruja, 1927. március hó 1-én.

Özv. Szerény Sándorné szül. Orodí Irma, Totterer Jánosné szül. Orodí Anna, özv. Jonescu Döméné szül. Orodí Ilona, özv. Jászói Skonda Lászlóné szül. Orodí Julia, özv. Marosfelei Lengyel Gáborné szül. Orodí Gizella, gyermekei: Szilberleitner Vilma, özv. Kotzó Károlyné szül. Szilberleitner Karolina, testvérei: Totterer János, nyug. caprujai körjegyző, veje. Totterer István, Imre és Margit, Jonescu Felicia, Jászói Skonda Béla, miatovics Szerény Iván, marosfelei Lengyel Gábor, unokái: miatovics Szerény Péterke és Imre, Jászói Skonda Béla és Sárka, dédunokái.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik megboldogult édes anyánk temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, csokrot küldtek, miáltal mély fájdalomkat enyhíteni igyekezték, fogadják hálás köszönetünket.

1927

Véber-család.

Tavaszi női- és leányka felöltő és ruhaújdonosságok megérkeztek, feltűnően olcsó árakban.

Tavaszi felöltők 1200 lejtől.
Kérem a címre figyelni!

Juliu PLESZ Gyula cég

Központi ruhanagyruhaza Arad, a színház hátsó bejáratával szemben.

Szövet ruhák 500 lejtől.
Szolid kiszolgálás!!

Külön angol és francia mérték utáni szabóság. Győződjön meg saját érdekében utólrhetetlen versenyképességéről.

Bécsi Mintavásár március 9—23-ig. Igazolvány, kedvezményes jegyek: „IDET” Menetjegyirodában, színházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket a szavak szeriat számítják. — Minden azó hirdetési ára hétköznap 4 lej — baul, vasárnap 5 lej. — Vastágabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vezünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal jelentősen megemlíti a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megválogtassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetések telefon útján is feladhatók, telefon szám: 181. * * * * *

Levelezés.

KIADÓHIVATALUNKBA a következő jelgés levelek érkeztek, melyeknek átvételét kérjük: Aradi pajtás 1, Állandó 1, Ambició 2, Biztos megélhetés 1, Bar-na szem 1, Előnyös 1927. 1, Felügyelő 3, Germanus 1, Jövő 1, Komoly 1, Kölcsön 1, Megbízható szakember 1, Pusza 1, Régónajtott 1, Rendszerető 4, Szorgalmas 1, Tavasz 25 1.

RÉGÓHAJTOTT-nak levele van. 1249

Alkalmazás.

SZANTÁST vállalkozó traktormmal, Lukács József Gas, Str. Luon Oranga 4. 1230

EGYEDÜL álló ur földbirtokos, keres háziartása vezetéséhez egy gazdaság-hoz érő független nőt. Ajánlatok ké-renek családi állapot és fizetési igény megjelölésével „Rendszerető” jelgés alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 1231

KERESÜNK azonnali belépésre fiatal bejáró takarító lányt, ki partett takarítóhoz ért. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1239

GYAKORNOK, ki biciklizni tud, felvétetik. Cim Rudolf Mosse hirdetőben. 1250

KÖZÉPKORU INTELLIGENSEBB NÖT felügyelői minőségben és kifutólányt felvesz „Anadi Harisnyaipar” Simonyi-ucca 13. 1252

Lakás.

SÜRÖSEN keresek kétszobás modern lakást központhan, Lelépést, magas bért fizetek. Ajánlatokat Rudolf Mosse hirdetőbe kérek. 10407

KERESK nagyobb szoba konyhás lakást esetleg kisebb kétszobás konyhával külvárosban is. Cimeket az Aradi Közlöny nyomdájába kérek.

Intimitás.

BELVÁROSI uri magánház 3 szobás, fürdőszobás lakással, kerttel és autogarázssal telépés nélkül kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1224

Vásár és vásár.

VESZK MAKULATURÁT, kiseleztezt papirokat, újságokat, folyóiratokat stb. 10 árban Kerpel könyvüzlete. 1112

BÖRÖNDÖK, perzsaszőnyegek, réz gyermekágy, festmények, antik szalonnok, antik szekrények, tükrök, hálók, ebédlok, uriszoba, szalon, konyhaberendezések, fotelok, gyermekbicikli, gyermekhintaszék, asztalok, székek, fürdőkád, gyermekkoszik, tisztli látszó, férfi és női ruhák, szőrmék, villanylámpák, vitrin tárgyak, porocellánok, storeck, plüsch terítők stb. eladók, Salsóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány ucca) I. em. jobb. 1000

BUTORLÉKÁTBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlok, hálósobák, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 581

ALKALMI butoreladás. Uj ebédlok, hálók, uriszobák nagyon szép és a legjobb kivitelben minden elfogadható árért eladók. Megtekinthetők Arad, Str. Mo-cioni (Orczy-u.) 3. 719

BIZOMÁNYBA KERESK dísz tárgyakat, börendöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnye-geket, kozsüzkegélyeti cikkek, férfi ruháneműt, egyes butordarabokat stb. — Salsóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I em. jobb. 1000

Vidorné közimunkaüzletébe az üzlethelyiség elosztása után is, a bejárat a régi! — Készít ágyneműt, függönyöket, fehérneműt, terítöket. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca.)

Nagyközönség figyelmébe!

ajánlom dusan felszerelt cukorka és csokoládé raktáramat, hol állandóan a legjobb márkájú dessert csokoládék állnak a közönség rendelkezésére. Olcsó árak! Figyelmes kiszolgálás. Bonbonerie „Palatul” Arad, Str. Alexandri No. 1. (volt Gábor-üzet)

Apám! Vigyázz!

Iskola szövet méterenként Lej 460.—
Iskola szövet prima-prima Lej 560.—

MUŞAY-nál
ARAD, színházzal szemben.

Tégtagyári-szén, gázkoks,

ab saját raktár ORSOVA.

öntödei-koks,
sziléziai-szén,
sziléziai-koks,
kovács (kohó)-szén,
kovács (kohó)-koks,
öntödei-nyersvas.

Alfréd Löwenbach & Co.
BUKAREST, Calea Victoriei No. 128.

Üzletek.

JÓFORCALMU üzlethez megfelelő tökével társat keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

SAROK üzlethelyiség esetleg 10 méteres kirakati lehetőségekkel Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3. átjáró hátsó 2 bejárat kiadó. Bővebbet Str. Eminescu 5. 1924

Előnyös.

KÉRELEM A NEMESSZIVÜ EMBEREK-HEZ. Nagy nyomorban élő szegény özvegyasszony kéri a jószivü embereket, hogy bármilyen csekély adománnyal támogassák. Bármily leghálásabban fogad. Cime öz. Zedik Hugoné, Arad, Str. Mărăşesti (Kossuth-u.) 62. 200

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Arad, Str. Mărăşesti (Kossuth-u.) 11. Arany koronák, fogak garantált arany díjja 850—400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag)

FOGASZAT!

Fehérfogak kautsuhokra darabja 50 lej. Foghuzás (injektiós érzéstelenítés-sel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöztetnek. 495

Frida D'MOUDJALLED
vizsgázott fogászno

Arad, Strada I. Russu Sirianu

(v. Aulich Lajos-u.) 11a. sz.

szép emeletes ház elfoglalható 5 szobás, fürdőszobás lakással kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebbet ugyanott a földszinten.

Kornis Zsigmond és Márton

aradi képviselőnk.

Távirati cím: KORNHOLC.

Telefon: 918. szám.

Tenyészkanoz,

elsőrendű mangolica faj, köztenyésztésre hatóságilag felülvizsgálva és ajánlva. eladók, Holländer Testvérek Cermelu (Jud. Arad) gazdaságában. 898

Hegesztünk

elektromosan minden méretű repedt, törött géprezsi, motorfejeket, tengelyeket stb. teljes garancia mellett.

Friedrich Testvérek
gépgyára Timisoara.

6 HP. eredeti Hofherr Schrantz

eurir garnitura

1910. évből, 10 légkörös. 400.000 lejért eladó. — Megtekinthető: 1258

KRIER PÉTERNÉL Biled.

Makulatura,

tiszta lappeldányok

csomagolásra,

5 kgr.-os kö-

tegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.